

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O AZILU

Zagreb, svibanj 2007.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O AZILU

Glava I. **OPĆE ODREDBE** Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju načela, uvjeti i postupak za odobravanje azila, odobravanje supsidijarne zaštite, odobravanje privremene zaštite, status, prava i obveze tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, stranaca pod privremenom zaštitom te uvjeti i postupak za poništenje i prestanak azila, supsidijarne i privremene zaštite.

Značenje izraza u ovom Zakonu Članak 2.

Pojedini izrazi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

Stranac je osoba koja nema hrvatsko državljanstvo i osoba bez državljanstva.

Izbjeglica je stranac koji se ne nalazi u zemlji svog državljanstva te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, ne može ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu te zemlje odnosno osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje uobičajenog boravišta, a koja se ne može ili se zbog osnovanog straha ne želi vratiti u tu zemlju.

Tražitelj azila je stranac koji podnese zahtjev za azil o kojemu nije donesena konačna odluka.

Azilant je stranac kojemu je odobren azil na temelju odredaba ovoga Zakona.

Azil je zaštita koja se, u Republici Hrvatskoj, odobrava strancu rješenjem Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) kojim se udovoljava zahtjevu za azil sukladno odredbi članka 4. ovoga Zakona.

Supsidijarna zaštita je zaštita koja se odobrava strancu koji ne ispunjava uvjete za azil, a za kojeg se opravdano vjeruje da bi povratkom u zemlju podrijetla bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde i koji stoga nije u mogućnosti ili ne želi zatražiti zaštitu te zemlje.

Privremena zaštita je zaštita koja se odobrava strancima koji u velikom broju dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, ako ih zemlja podrijetla nije spremna ili nije u mogućnosti zaštititi te ukoliko zbog velikog broja osoba nije moguće učinkovito provesti postupak za odobrenje azila u interesu svih osoba koje traže zaštitu.

Zahtjev za azil je zahtjev kojim stranac traži zaštitu u smislu članka 4. ovoga Zakona.

Maloljetnik bez pratnje je stranac koji nije navršio osamnaest godina života, a ušao je u Republiku Hrvatsku bez pratnje zakonskog zastupnika ili je nakon ulaska ostao bez te pratnje.

Članom obitelji, ukoliko je ta obitelj već postojala u zemlji podrijetla tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom, smatra se:

- bračni drug ili nevjenčani partner u postojanoj vezi;
- maloljetno dijete koje nije zasnovalo vlastitu obitelj i ovisno je o roditeljima, bez obzira je li rođeno u braku, izvan braka ili je posvojeno;
- roditelj ili drugi zakonski zastupnik maloljetnog tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom;
- srodnik u ravnoj lozi te pobočnoj lozi do trećeg stupnja srodstva, ukoliko se nesporno utvrdi da je živio u zajedničkom domaćinstvu s azilantom, strancem pod supsidijarnom zaštitom ili strancem pod privremenom zaštitom.

Ranjive skupine su poslovno nesposobne osobe, maloljetnici, starije i nemoćne osobe, teško bolesne osobe, osobe s invaliditetom, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom te žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i seksualnog nasilja.

Boravište je mjesto u kojem se azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom nastanio s namjerom da u njemu živi.

Prihvatište za tražitelje azila (u daljnjem tekstu: Prihvatište) je objekt koji služi kolektivnom smještaju tražitelja azila.

Putna isprava za azilanta je putna isprava za izbjeglice propisana Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija iz 1951.).

Zemlja podrijetla je zemlja čije državljanstvo ima stranac ili zemlja u kojoj je osoba bez državljanstva imala svoje ranije uobičajeno boravište. Ako stranac ima više od jednog državljanstva, zemlja podrijetla je svaka zemlja čije državljanstvo ima.

Rasa podrazumijeva boju kože, podrijetlo te pripadnost određenoj etničkoj skupini.

Vjera podrazumijeva izražavanje vjerskih ili ateističkih uvjerenja samostalno ili u zajednici te obuhvaća aktivnosti koje se temelje na religijskom uvjerenju kao i odbijanje sudjelovanja u tim aktivnostima.

Nacionalnost podrazumijeva pripadnost grupi ljudi koja je određena po svom kulturnom, etničkom ili jezičnom identitetu, zajedničkom zemljopisnom ili političkom podrijetlu ili odnosom sa stanovništvom neke druge države, a može obuhvatiti i državljanstvo.

Političko mišljenje podrazumijeva izražavanje mišljenja ili uvjerenja koja su različita od mišljenja ili uvjerenja stranke ili organizacije koja kontrolira državu ili važan dio državnog područja odnosno drugih počinitelja proganjanja iz članka 10. ovoga Zakona, bez obzira je li tražitelj azila postupao ili ne po tom mišljenju ili uvjerenju.

Određena društvena skupina podrazumijeva osobe iz iste sredine, istih običaja ili istog društvenog položaja. Članovi te skupine dijele uvjerenja na kojima se temelji njihov identitet ili svijest te ih se ne žele odreći. Skupina mora imati poseban identitet u relevantnoj zemlji te se razlikovati od društva koje ju okružuje. Ovisno o okolnostima u zemlji podrijetla, određena društvena skupina može značiti i skupinu koja se temelji na zajedničkim karakteristikama spolne orijentacije.

Ozbiljna nepravda podrazumijeva prijetnju smrtnom kaznom ili smaknućem, mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje te ozbiljnu i individualnu prijetnju životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.

Sigurna zemlja podrijetla je zemlja u kojoj je stranac boravio prije dolaska u Republiku Hrvatsku kao državljanin te zemlje ili osoba bez državljanstva s posljednjim uobičajenim boravištem u toj zemlji te je u njoj siguran od proganjanja iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, a karakterizira je poštivanje ljudskih prava, demokratski poredak, pravna sigurnost i politička stabilnost.

Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je stranac boravio prije dolaska u Republiku Hrvatsku, pod uvjetom da je u njoj siguran od proganjanja iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, uključujući poštivanje načela iz članka 3. ovoga Zakona, te je u njoj u mogućnosti dobiti azil.

Procjena je li neka zemlja sigurna zemlja podrijetla temeljit će se na izvješćima Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu: UNHCR), Vijeća Europe, država Europske unije i relevantnih međunarodnih organizacija, a prilikom procjene stanja uzet će se u obzir:

1. relevantni zakoni i propisi zemlje podrijetla i način njihove primjene,
2. poštivanje prava i sloboda utemeljenih u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima te Konvenciji protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,
3. poštivanje zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja prema Konvenciji iz 1951.,

4. postojanje učinkovitog sustava pravnih lijekova protiv kršenja navedenih prava i sloboda. Prilikom procjene je li neka zemlja sigurna treća zemlja, osim uvjeta iz stavka 2. točke 1. do 4. ovoga članka, uzet će se u obzir i postojanje efikasnog sustava azila u toj zemlji.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje listu sigurnih zemalja podrijetla i sigurnih trećih zemalja te ih objavljuje u Narodnim novinama.

Vlada će revidirati navedene liste kada se promijene uvjeti koji određuju zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla ili sigurnu treću zemlju.

Zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja („refoulement“)

Članak 3.

Nije dopušteno prisilno udaljiti ili na bilo koji način vratiti stranca u zemlju, u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja ili u zemlju u kojoj bi mogao biti podvrgnut mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Azil

Članak 4.

U Republici Hrvatskoj odobrit će se azil strancu koji se ne nalazi u zemlji svog državljanstva ili osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje uobičajenog boravišta, a koja se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu te zemlje.

Djela proganjanja

Članak 5.

Osnovani strah od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona postoji ukoliko su djela proganjanja:

1. dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava, osobito prava koja ne mogu biti ograničena prema članku 15. stavku 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, odnosno ako predstavljaju
2. skup različitih mjera, uključujući i kršenje ljudskih prava, koje su dovoljno ozbiljne da, u cjelini, mogu utjecati na pojedinca na način iz točke 1. ovoga stavka.

Djela proganjanja iz stavka 1. ovoga članka mogu biti:

1. fizičko ili mentalno nasilje, uključujući i seksualno nasilje;
2. zakonske, administrativne, policijske i/ili sudske mjere koje su diskriminirajuće ili koje se provode na diskriminirajući način;
3. sudski progon ili kažnjavanje koje je nerazmjerno ili diskriminirajuće;
4. uskraćivanje sudske pomoći;
5. sudski progon ili kažnjavanje radi odbijanja obavljanja vojne službe prilikom sukoba, kada bi obavljanje vojne službe uključivalo kaznena djela ili radnje koje potpadaju pod razloge isključenja navedene u članku 6. i 8. ovoga Zakona;
6. djela koja su po svojoj prirodi specifično vezana uz spol ili djecu.

Između djela proganjanja i razloga za proganjanje mora postojati povezanost.

Prilikom procjene strahuje li tražitelj azila osnovano od proganjanja, nije važno posjeduje li tražitelj azila stvarno rasne, religijske, nacionalne, društvene ili političke karakteristike koje izazivaju proganjanje, ukoliko mu počinitelj proganjanja pripisuje takve karakteristike.

Razlozi za isključenje**Članak 6.**

Azil se neće odobriti strancu ukoliko postoji opravdana sumnja da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u izvršenju:

- zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti utvrđenog odredbama međunarodnih dokumenata,
- teškog nepolitičkog kaznenog djela izvan Republike Hrvatske uključujući i naročito okrutna djela čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem,
- djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Azil se neće odobriti strancu koji već uživa zaštitu ili prima pomoć tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim UNHCR-a.

Ukoliko zaštita ili pomoć iz stavka 2. ovoga članka iz bilo kojeg razloga prestane, strancu, koji ispunjava uvjete iz članka 4. ovoga Zakona, odobrit će se azil.

Azil se neće odobriti strancu kojem nadležna tijela Republike Hrvatske priznaju ista prava i obveze kao hrvatskom državljaninu.

U svrhu zaštite nacionalne sigurnosti, u slučaju postojanja opravdane sumnje koja upućuje na počinjenje djela iz stavka 1. ovoga članka, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija obaviti će razgovor s tražiteljem azila te dostaviti Ministarstvu svoje mišljenje.

Supsidijarna zaštita**Članak 7.**

U Republici Hrvatskoj odobrit će se supsidijarna zaštita strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a za kojeg se opravdano vjeruje da bi povratkom u zemlju podrijetla bio izložen ozbiljnoj nepravdi te se zbog toga ne može ili ne želi staviti pod zaštitu te zemlje.

Supsidijarna zaštita odobrava se na rok od godinu dana, a može se produžiti ukoliko i dalje postoje razlozi za odobrenje, osim ako razlozi zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka ne zahtijevaju drugačije.

Zahtjev za produženje supsidijarne zaštite podnosi stranac pod supsidijarnom zaštitom najkasnije 30 dana prije isteka roka iz stavka 2. ovoga članka.

Razlozi za isključenje supsidijarne zaštite**Članak 8.**

Supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu ukoliko postoji opravdana sumnja da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u izvršenju:

- zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti utvrđenog odredbama međunarodnih dokumenata,
- teškog kaznenog djela prema kaznenom zakonodavstvu Republike Hrvatske,
- djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda, ili da
- predstavlja opasnost za društvo ili sigurnost Republike Hrvatske.

Supsidijarna zaštita neće se odobriti i strancu koji je počinio kazneno djelo za koje je u Republici Hrvatskoj propisana kazna zatvora, a koji je napustio zemlju podrijetla radi izbjegavanja kazne propisane u toj zemlji.

U svrhu zaštite nacionalne sigurnosti, u slučajevima postojanja opravdane sumnje koja upućuje na počinjenje djela iz stavka 1. ovoga članka, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija obaviti će razgovor s tražiteljem azila te dostaviti Ministarstvu svoje mišljenje.

Izbjeglica „sur place“
Članak 9.

Izbjeglici koji se već nalazi u Republici Hrvatskoj, odobrit će se azil, ako se ne može ili ne želi vratiti u zemlju podrijetla zbog osnovanog straha od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona odnosno od trpljenja ozbiljne nepravde, ukoliko se taj strah temelji na događajima koji su nastupili nakon što je izbjeglica napustio zemlju podrijetla odnosno na aktivnostima koje je poduzeo nakon što je napustio zemlju podrijetla te predstavljaju izražavanje i nastavak uvjerenja koja je imao u zemlji podrijetla.

Počinitelji proganjanja ili ozbiljne nepravde
Članak 10.

Proganjanje u smislu članka 4. ovoga Zakona i ozbiljnu nepravdu mogu provoditi:

- državna tijela,
- stranke ili organizacije koje kontroliraju državu ili važan dio državnog područja,
- nedržavna tijela, ukoliko se dokaže da država ili stranke odnosno organizacije koje kontroliraju važan dio državnog područja, uključujući i međunarodne organizacije, nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od proganjanja ili ozbiljne nepravde.

Davatelji zaštite u zemlji podrijetla
Članak 11.

Zaštitu od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, u zemlji podrijetla mogu pružiti:

- državna tijela,
- stranke te nacionalne ili međunarodne organizacije koje kontroliraju državu ili važan dio državnog područja.

Pružanje zaštite iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva poduzimanje administrativnih, sudskih ili drugih mjera u cilju sprječavanja proganjanja odnosno trpljenja ozbiljne nepravde i dostupnost te zaštite građanima.

Tijela nadležna za odlučivanje o zahtjevu
Članak 12.

O zahtjevu za azil odlučuje Ministarstvo.

Protiv odluke Ministarstva dopuštena je žalba Povjerenstvu za azil (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), osim u slučaju iz članka 74. ovoga Zakona.

Protiv odluke Povjerenstva može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Upravni sud).

Povjerenstvo
Članak 13.

Povjerenstvo je neovisno tijelo.

Povjerenstvo rješava o žalbama protiv odluka Ministarstva donesenih sukladno odredbama ovoga Zakona i obavlja druge poslove određene ovim Zakonom i drugim propisima.

Poslove iz svog djelokruga Povjerenstvo obavlja sukladno Ustavu Republike Hrvatske, zakonima i međunarodnim ugovorima koji su dio hrvatskog pravnog poretka te drugim propisima.

O svom radu, zapažanjima, ostvarivanju i zaštiti prava tražitelja azila te osobama kojima je sukladno odredbama ovoga Zakona odobrena zaštita Povjerenstvo je dužno, najmanje jednom godišnje, podnijeti izvješće Vladi Republike Hrvatske.

Povjerenstvo daje obavijesti iz svog djelokruga rada fizičkim i pravnim osobama sukladno propisima kojima se uređuje područje zaštite podataka.

U obavljanju svojih poslova Povjerenstvo koristi pečat s grbom Republike Hrvatske.

Prostorne i administrativno-tehničke uvjete za rad Povjerenstva osigurava Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske.

Sastav Povjerenstva

Članak 14.

Povjerenstvo čine predsjednik i četiri člana.

Predsjednik i dva člana Povjerenstva imenuju se iz tijela državne uprave, jedan član imenuje se iz reda sveučilišnih nastavnika, a jedan iz reda predstavnika nevladinih udruga koje se bave promicanjem i zaštitom prava izbjeglica.

Predsjednik Povjerenstva zadržava status državnog službenika. Za vrijeme trajanja mandata predsjednik Povjerenstva ne smije obavljati nikakvu drugu dužnost u tijelima državne uprave, a prava i obveze iz radnog odnosa u državnom tijelu u kojem je bio zaposlen do imenovanja, miruju.

Vlada Republike Hrvatske može odlukom povećati broj članova Povjerenstva ukoliko se znatno poveća broj tražitelja azila.

Izbor i imenovanje predsjednika i članova Povjerenstva

Članak 15.

Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje Vlada Republike Hrvatske na vrijeme od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Predsjednik i članovi Povjerenstva imenuju se nakon objavljenog javnog poziva. Vlada Republike Hrvatske objavit će javni poziv u Narodnim novinama i najmanje dva dnevna lista.

Obrazložene prijedloge kandidata za imenovanje predsjednika Povjerenstva ovlaštena su dati tijela državne uprave, a za imenovanje članova Povjerenstva pravni fakulteti, tijela državne uprave i nevladine udruge koje se bave promicanjem i zaštitom prava izbjeglica.

U javnom pozivu navode se uvjeti za izbor predsjednika i članova Povjerenstva, rok za podnošenje prijedloga kandidata te prilozi koji moraju biti dostavljeni uz prijedlog.

Rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 15 dana niti duži od 30 dana od dana objave javnog poziva.

Javni poziv objavljuje se najmanje 90 dana prije isteka mandata predsjednika i članova Povjerenstva.

Uvjeti za imenovanje predsjednika i članova Povjerenstva

Članak 16.

Za predsjednika i člana Povjerenstva imenovat će se osoba za koju ne postoje zapreke za prijam u državnu službu propisane odredbama Zakona o državnim službenicima, koja je hrvatski državljanin, diplomirani pravnik, aktivno se služi engleskim jezikom te ispunjava druge uvjete propisane ovim Zakonom.

Za predsjednika Povjerenstva imenovat će se osoba koja je položila pravosudni ispit i ima najmanje pet godina radnog iskustva u pravnoj struci.

Za člana Povjerenstva kojeg je predložilo tijelo državne uprave imenovat će se osoba koja je položila državni stručni ispit i ima najmanje pet godina radnog iskustva u pravnoj struci.

Za člana Povjerenstva iz reda sveučilišnih nastavnika imenovat će se sveučilišni nastavnik pravnog predmeta koji se svojim znanstvenim i stručnim radom istaknuo na području zaštite ljudskih prava.

Za člana Povjerenstva iz reda predstavnika nevladinih udruga koje se bave promicanjem i zaštitom prava izbjeglica imenovat će se osoba koja se istakla svojim javnim djelovanjem u promicanju i zaštiti ljudskih prava, posebno izbjeglica.

Članovi Povjerenstva ne mogu biti osobe koje na bilo koji način sudjeluju u prvostupanjskom postupku azila ili su na drugi način u mogućnosti utjecati na postupak.

Razrješenje predsjednika i članova Povjerenstva

Članak 17.

Predsjedniku ili članu Povjerenstva može prestati mandat prije isteka vremena na koje je imenovan ako:

- sam zahtijeva razrješenje,
- ne obavlja svoje poslove sukladno zakonu i drugim propisima,
- je osuđen za kazneno djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora,
- ne prisustvuje sjednicama Povjerenstva,
- nesavjesno i nestručno obavlja poslove člana Povjerenstva.

Prijedlog za razrješenje člana Povjerenstva, Vladi Republike Hrvatske, podnosi predsjednik Povjerenstva.

Prijedlog za razrješenje predsjednika Povjerenstva, Vladi Republike Hrvatske, podnose najmanje dva člana Povjerenstva.

Postupak izbora novog predsjednika te člana Povjerenstva obavlja se na način propisan člankom 15. ovoga Zakona.

Odluka o imenovanju i razrješenju predsjednika i članova Povjerenstva objavljuje se u Narodnim novinama.

Rad Povjerenstva

Članak 18.

Način rada i odlučivanja Povjerenstva uređuje se Poslovníkom o radu Povjerenstva (u daljnjem tekstu: Poslovník).

Poslovník se donosi na sjednici Povjerenstva većinom glasova svih članova Povjerenstva.

Predsjednik i članovi Povjerenstva neovisni su u svom radu i svoje zadaće obavljaju zakonito i nepristrano.

Predsjednik Povjerenstva predstavlja Povjerenstvo, saziva sjednice Povjerenstva, provodi drugostupanjski postupak i dodjeljuje predmete članovima Povjerenstva u rad, podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za razrješenje člana Povjerenstva te obavlja druge poslove propisane ovim Zakonom i Poslovníkom.

Povjerenstvo odlučuje na sjednicama.

Prvu sjednicu Povjerenstva saziva predsjednik najkasnije u roku od 15 dana od dana imenovanja.

Povjerenstvo može valjano odlučivati ukoliko sjednici prisustvuje najmanje tri člana ili dva člana i predsjednik. Odluka se donosi većinom glasova.

Troškovi rada Povjerenstva
Članak 19.

Predsjednik ima pravo na plaću, a članovi Povjerenstva imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Predsjednik Povjerenstva, po prestanku mandata, ima pravo povratka na odgovarajuće poslove u državno tijelo iz kojeg je imenovan odnosno pravo na raspored na odgovarajuće poslove u drugom državnom tijelu.

Zahtjev za povratak odnosno raspored u drugo državno tijelo podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana isteka ili prestanka mandata.

Odluku o visini plaće i naknadama iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada Republike Hrvatske, a isplaćuju se iz Državnog proračuna s pozicije Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske.

Podnošenje zahtjeva za azil
Članak 20.

Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatištu, osim u slučaju iz članka 67. ovoga Zakona.

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranac može izraziti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu.

Ako se stranac već nalazi na području Republike Hrvatske, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil može izraziti u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji.

Na stranca koji se, bez opravdanog razloga, nakon što je izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, ne javi u Prihvatište u roku koji mu odredi nadležno tijelo, primjenjuju se propisi o strancima.

Nezakonit ulazak u Republiku Hrvatsku
Članak 21.

Stranac koji je nezakonito ušao u Republiku Hrvatsku, a došao je izravno s područja na kojem je proganjan u smislu članka 4. i 7. ovoga Zakona, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka, ukoliko bez odgode podnese zahtjev za azil i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka.

Pomoć podnositelju zahtjeva
Članak 22.

Strancu koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil omogućit će se da što prije podnese zahtjev za azil.

Ministarstvo će obavijestiti tražitelja azila o načinu provođenja postupka za odobrenje azila, o pravima i obvezama koje ima u tom postupku te o mogućnosti dobivanja besplatne pravne pomoći i mogućnosti obraćanja predstavnicima UNHCR-a i drugih organizacija koje se bave zaštitom prava izbjeglica, na svom ili na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Suradnja s Uredom UNHCR-a
Članak 23.

O pitanjima koja se odnose na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom nadležna državna tijela surađuju s Uredom UNHCR-a.

Ministarstvo će na zahtjev Ureda UNHCR-a dostaviti podatke o:

- tražiteljima azila, azilantima, strancima pod supsidijarnom zaštitom i strancima pod privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj,
- primjeni Konvencije iz 1951. i ostalih međunarodnih dokumenata koji se odnose na izbjeglice,
- zakonima i ostalim propisima koji se primjenjuju ili su u izradi, a odnose se na izbjeglice.

Ministarstvo će, uz dostavljenu suglasnost tražitelja azila, omogućiti UNHCR-u pristup informacijama o pojedinačnim zahtjevima za azil, tijekom postupka i odlukama donesenim u postupku azila.

Jezič u postupku

Članak 24.

Ako tražitelj azila ne razumije jezik na kojemu se vodi postupak osigurat će mu se prevoditelj za jezik za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može komunicirati.

Tražitelju azila osigurat će se, ako je to moguće, prevoditelj istog spola.

Prevoditelj je dužan podatke koje dozna tijekom postupka azila čuvati kao službenu tajnu.

Maloljetnici

Članak 25.

Zahtjev za azil za maloljetnika podnosi zakonski zastupnik.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, maloljetnik stariji od 16 godina zahtjev za azil može podnijeti u svoje ime.

Prilikom provedbi odredaba ovoga Zakona uzet će se u obzir najbolji interes maloljetnika.

Maloljetnici bez pratnje

Članak 26.

Maloljetniku bez pratnje koji traži azil te maloljetniku bez pratnje kojem se odobri zaštita temeljem odredaba ovoga Zakona, tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovat će skrbnika.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku neće se imenovati skrbnik.

Ministarstvo će poduzeti potrebne mjere u cilju pronalaženja roditelja maloljetnika.

Zahtjev za azil maloljetnika bez pratnje rješava se u najkraćem mogućem roku.

Poslovno nesposobne osobe

Članak 27.

Poslovno nesposobnom tražitelju azila tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovat će skrbnika.

Prikupljanje osobnih podataka
Članak 28.

Ministarstvo i Povjerenstvo mogu, radi provođenja odredaba ovoga Zakona, zatražiti osobne podatke od tražitelja azila.

Ministarstvo i Povjerenstvo mogu, i bez suglasnosti tražitelja azila, prikupljati podatke iz stavka 1. ovoga članka od tijela javne vlasti te pravnih i fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj ako je to:

- u interesu tražitelja azila,
- zakonom ili drugim propisom dopušteno, ili
- potrebno radi provjere podataka o tražitelju azila.

Tijela i osobe iz stavka 2. ovoga članka, koji raspolažu podacima koji se odnose na tražitelja azila, dužni su dati te podatke na zahtjev Ministarstva i Povjerenstva.

Osobni i drugi podaci prikupljeni tijekom postupka azila predstavljaju službenu tajnu i neće se dostaviti zemlji podrijetla tražitelja azila ili drugim tijelima koja ne sudjeluju u postupku.

Iznimno od stavka 4. ovoga članka, za tražitelja azila kojem je postupak okončan, mogu se zemlji podrijetla ili drugoj zemlji koja ga pristane prihvatiti dati podaci o imenu i prezimenu, datumu rođenja, spolu, državljanstvu, članovima obitelji, ispravama koje je izdala zemlja podrijetla, zadnjoj adresi u zemlji podrijetla te otisci prstiju i fotografije.

Prikupljanje i korištenje podataka iz ovoga članka provodi se sukladno propisima kojima se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Glava II.
PRAVA I OBVEZE TRAZITELJA AZILA, AZILANTA I STRANCA
POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

PRAVA I OBVEZE TRAZITELJA AZILA
Članak 29.

Tražitelj azila ima pravo na:

- boravak u Republici Hrvatskoj,
- osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj,
- zdravstvenu zaštitu,
- osnovno i srednje školovanje,
- novčanu pomoć,
- besplatnu pravnu pomoć,
- humanitarnu pomoć,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece,
- rad.

Pravo na boravak tražitelja azila
Članak 30.

Tražitelj azila ima pravo na boravak u Republici Hrvatskoj od dana podnošenja zahtjeva za azil do okončanja postupka.

Članovi obitelji tražitelja azila, koji su došli zajedno s tražiteljem azila u Republiku Hrvatsku, imaju pravo na boravak sukladno stavku 1. ovoga članka.

Zdravstvena zaštita
Članak 31.

Zdravstvena zaštita tražitelja azila obuhvaća hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti.

Tražitelju azila koji je bio izložen mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja kao i tražitelju azila sa specifičnim potrebama pružit će se najnužniji tretman vezan uz specifično stanje odnosno posljedice prouzročene navedenim djelima.

Zdravstvenu zaštitu iz stavka 1. i 2. ovoga članka tražitelj azila ostvaruje sukladno odredbama propisa kojima se uređuje područje zdravstvene zaštite stranaca u Republici Hrvatskoj.

Školovanje maloljetnog tražitelja azila
Članak 32.

Pravo na osnovno i srednje školovanje maloljetni tražitelj azila ostvaruje pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka tražitelju azila omogućit će se u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za azil odnosno u roku godine dana ako tražitelj azila ne poznaje hrvatski jezik.

Obrazovanje tražitelja azila može biti organizirano i u Prihvatilištu.

Novčana pomoć
Članak 33.

Tražitelj azila ima pravo na novčanu pomoć ukoliko nije u radnom odnosu, ne posjeduje novčana sredstva ili mu troškovi života nisu osigurani na drugi način.

Visinu novčane pomoći odredit će tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Besplatna pravna pomoć tražiteljima azila
Članak 34.

Besplatna pravna pomoć obuhvaća:

- opće informacije o pravima i obvezama tražitelja azila u postupku,
- pomoć u sastavljanju žalbe i
- zastupanje pred Povjerenstvom.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka pruža Ministarstvo na način i u roku propisanom člankom 22. ovoga Zakona.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka mogu obavljati odvjetnici, odvjetnički vježbenici i pravnici iz udruga registriranih za obavljanje pravne pomoći s kojima Ministarstvo sklopi ugovor.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć nema tražitelj azila koji posjeduje znatna novčana sredstva, stvari veće vrijednosti i za kojeg se na temelju činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku može procijeniti da nema izgleda za uspjeh u postupku budući se zahtjev za azil ne temelji na razlozima za proganjanje iz članka 4. ovoga Zakona ili trpljenju ozbiljne nepravde.

Pravna pomoć iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka pruža se na zahtjev tražitelja azila.

Troškove besplatne pravne pomoći koja se pruža sukladno odredbama ovoga Zakona snosi Ministarstvo.

U slučaju kada se zahtjev za azil ne temelji na razlozima za proganjanje iz članka 4. ovoga Zakona ili trpljenju ozbiljne nepravde, Povjerenstvo će u odluci po žalbi tražitelja azila odrediti da troškove pravne pomoći snosi tražitelj azila odnosno pružatelj pomoći.

Ministar nadležan za unutarnje poslove propisat će postupak ostvarivanja i isplate troškova besplatne pravne pomoći i tarifu pruženih usluga pravne pomoći propisane odredbama ovoga Zakona.

Humanitarna pomoć **Članak 35.**

Tražitelj azila može primiti razne oblike humanitarne pomoći.

Rad tražitelja azila **Članak 36.**

Pravo na rad tražitelj azila stječe po isteku godine dana od dana podnošenja zahtjeva za azil ukoliko postupak azila nije okončan.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Obveze tražitelja azila **Članak 37.**

Tražitelj azila dužan je:

- poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske,
- poštivati Kućni red Prihvatilišta,
- surađivati s nadležnim državnim tijelima Republike Hrvatske te postupati po njihovim mjerama i uputama,
- odazvati se pozivu Ministarstva i surađivati tijekom cijelog postupka azila,
- javiti promjenu adrese Ministarstvu u roku od 3 dana od dana promjene,
- pridržavati se uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja,
- podvrći se zdravstvenom pregledu, tonskom snimanju saslušanja, daktiloskopiranju, fotografiranju te drugim radnjama radi utvrđivanja identiteta,
- ostati na području Republike Hrvatske za vrijeme trajanja postupka azila,
- dati na pregled stvari i predmete koje unosi u Prihvatilište.

Ukoliko tražitelj azila ne poštuje odredbu stavka 1. ovoga članka može mu se uskratiti pravo na novčanu pomoć te ograničiti kretanje.

Smještaj tražitelja azila **Članak 38.**

Za vrijeme trajanja postupka azila tražitelj azila ima pravo na smještaj u Prihvatilištu.

Tražitelj azila može o svom trošku boraviti na bilo kojoj adresi u Republici Hrvatskoj uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Tražitelj azila koji posjeduje sredstva za uzdržavanje ili je zaposlen, a ne podmiruje troškove smještaja u Prihvatilištu, izgubit će pravo na smještaj iz stavka 1. ovoga članka.

Visinu troškova smještaja u Prihvatilištu odredit će odlukom ministar nadležan za unutarnje poslove.

Protiv rješenja Ministarstva kojim se tražitelju azila ukida pravo na smještaj, u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, rok za žalbu Povjerenstvu je 5 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Prihvatilište za tražitelje azila

Članak 39.

Prihvatilište je ustrojeno Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva.

Hrvatski Crveni križ, UNHCR i druge organizacije koje se bave zaštitom prava izbjeglica ili humanitarnim radom mogu u Prihvatilištu provoditi odgojne, obrazovne i slične programe te pružati druge oblike pomoći, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Tražiteljima azila smještenim u Prihvatilištu osigurat će se prehrana i osnovne higijenske potreštine.

Pravila boravka u Prihvatilištu određuju se Kućnim redom.

Kućni red Prihvatilišta donosi ministar nadležan za unutarnje poslove.

PRAVA I OBVEZE AZILANTA I STRANCA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

Članak 40.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na:

- boravak u Republici Hrvatskoj,
- smještaj,
- rad,
- zdravstvenu zaštitu,
- školovanje,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece,
- besplatnu pravnu pomoć,
- socijalnu skrb,
- spajanje obitelji.

Osim prava navedenih u stavku 1. ovoga članka azilant ima pravo na pomoć pri uključivanju u društveni život.

Pravo na boravak

Članak 41.

Boravak u Republici Hrvatskoj utvrđuje se rješenjem o odobrenju azila ili rješenjem o odobrenju odnosno produženju supsidijarne zaštite.

Pravo na smještaj

Članak 42.

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom osigurava se smještaj najduže 12 mjeseci od dana konačnosti rješenja kojim se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita.

Pravo na smještaj izgubit će azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom koji odbije smještaj iz stavka 1. ovoga članka.

Pravo na rad
Članak 43.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na rad sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Pravo na zdravstvenu zaštitu
Članak 44.

Azilant i ranjive skupine stranaca pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u istom opsegu kao i osiguranik obveznog zdravstvenog osiguranja u Republici Hrvatskoj.

Stranac pod supsidijarnom zaštitom koji nije naveden u stavku 1. ovoga članka te član obitelji stranca pod supsidijarnom zaštitom iz članka 48. stavka 4. ovoga Zakona, ima pravo na hitnu medicinsku pomoć.

Troškovi zdravstvene zaštite osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka isplaćuju se iz Državnog proračuna s pozicije Ministarstva.

Pravo na školovanje
Članak 45.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na osnovno, srednje i visoko školovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin u skladu s posebnim propisima.

Azilant ostvaruje pravo na usavršavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i specijalizaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo na slobodu vjeroispovijesti
Članak 46.

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom jamči se sloboda življenja i odgoja djece u skladu s njegovim vjerskim uvjerenjima.

Besplatna pravna pomoć
Članak 47.

Besplatna pravna pomoć azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom obuhvaća:

- opće informacije o pravima i obvezama koje proistječu odobrenjem azila i supsidijarne zaštite,
- pomoć u sastavljanju žalbe i
- zastupanje pred Povjerenstvom u slučaju prestanka ili poništenja azila odnosno supsidijarne zaštite.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka pruža Ministarstvo, u roku od 15 dana od dana dodjele statusa, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da će ga razumjeti.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka mogu obavljati odvjetnici, odvjetnički vježbenici i pravnici iz udruga registriranih za obavljanje pravne pomoći s kojima Ministarstvo sklopi ugovor.

Pravo na spajanje obitelji**Članak 48.**

Maloljetna djeca azilanta koja nisu zasnovala vlastitu obitelj slijede pravni položaj zakonskog zastupnika kojem je odobren azil.

Članovima obitelji azilanta, koji nisu navedeni u stavku 1. ovoga članka, boravak se regulira sukladno odredbama Zakona o strancima.

Pravo na spajanje obitelji azilanta s bračnim drugom odobrit će se ako je brak zaključen, odnosno izvanbračna zajednica postojala prije podnošenja zahtjeva za azil u Republici Hrvatskoj.

Boravak u svrhu spajanja obitelji stranca pod supsidijarnom zaštitom odobrit će se članu obitelji koji je zajedno sa strancem pod supsidijarnom zaštitom došao u Republiku Hrvatsku, a nije podnio zahtjev za azil ili mu nije odobrena zaštita.

Dijete stranca pod supsidijarnom zaštitom rođeno na području Republike Hrvatske, slijedi pravni položaj zakonskog zastupnika.

Pravo na spajanje obitelji osoba iz stavka 1.- 4. ovoga članka nema član obitelji kod kojeg postoje razlozi za isključenje iz članka 6. i 8. ovoga Zakona te iz razloga zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka Republike Hrvatske.

Pravo na socijalnu skrb**Članak 49.**

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom koji ne ostvaruje prihode, ne posjeduje imovinu odnosno vlastita novčana sredstva te nema uzdržavatelja ima pravo na socijalnu skrb sukladno propisima kojima se uređuje područje socijalne skrbi hrvatskih državljana.

Pomoć pri uključivanju u društvo**Članak 50.**

Nadležna ministarstva osigurat će uvjete za uključivanje azilanta u kulturni, gospodarski i društveni život.

Pri tome će posebnu pozornost usmjeriti na:

- organiziranje tečajeva hrvatskog jezika,
- organiziranje tečajeva, seminara i drugih oblika obrazovanja i stručnog osposobljavanja,
- pružanje obavijesti o hrvatskoj povijesti, kulturi i državnom ustrojstvu.

Prava člana obitelji azilanta**Članak 51.**

Član obitelji azilanta koji boravak u Republici Hrvatskoj regulira sukladno odredbama Zakona o strancima ostvaruje prava propisana člankom 40. ovoga Zakona.

Obveze azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom**Članak 52.**

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom je obvezan:

- poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske,
- u roku od 8 dana prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja.

Glava III.
POSTUPOVNE ODREDBE
Početak postupka
Članak 53.

Postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva za azil.

Po podnošenju zahtjeva za azil Ministarstvo će, što je prije moguće, saslušati tražitelja azila, osim kada se zahtjev rješava u ubrzanom postupku.

Saslušanje tražitelja azila
Članak 54.

Tražitelj azila dužan je za vrijeme saslušanja istinito odgovarati na sva pitanja koja su mu postavljena te priložiti sve dostupne dokaze kojima potkrepljuje svoj zahtjev, odnosno dati vjerodostojna i uvjerljiva obrazloženja svih razloga na kojima temelji svoj zahtjev.

Tražitelj azila dužan je osobno prisustvovati saslušanju bez obzira ima li zakonskog zastupnika te punomoćnika.

Ministarstvo će provesti saslušanje tražitelja azila i u odsustvu punomoćnika koji nije opravdao svoj nedolazak.

Ministarstvo može, radi utvrđivanja činjeničnog stanja, tražitelja azila saslušati više puta.

Podaci iznijeti tijekom saslušanja predstavljaju službenu tajnu.

O saslušanju se vodi zapisnik, a ukoliko je saslušanje tonski snimano, tražitelj azila može tijekom preslušavanja unijeti svoje ispravke i kraće nadopune u tonski zapis.

Procjena činjenica i okolnosti
Članak 55.

Prilikom meritornog rješavanja zahtjeva Ministarstvo će razmotriti sve relevantne činjenice i okolnosti posebno uzimajući u obzir:

1. činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu, uključujući zakone i propise te zemlje kao i način na koji se oni primjenjuju;
2. relevantne izjave i dokaze iznesene od strane tražitelja azila uključujući i informaciju o tome je li tražitelj bio ili može biti izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi;
3. položaj i osobne okolnosti tražitelja azila, uključujući spol i dob;
4. jesu li aktivnosti tražitelja azila otkako je napustio zemlju podrijetla bile usmjerene stvaranju neophodnih uvjeta za podnošenje zahtjeva za azil, kako bi se procijenilo mogu li te aktivnosti izložiti tražitelja azila proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi ukoliko se vrati u tu zemlju;
5. može li tražitelj azila dobiti zaštitu zemlje u kojoj bi mogao dokazati državljanstvo.

Činjenica da je tražitelj azila već bio izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi odnosno prijetnjama takvim proganjanjem ili nepravdom upućuje na mogućnost postojanja osnovanog straha od proganjanja ili trpljenja ozbiljne nepravde, ukoliko postoje razlozi za vjerovanje da će se takvo proganjanje ili ozbiljna nepravda ponoviti.

Ubrzani postupak
Članak 56.

Ministarstvo će donijeti odluku u ubrzanom postupku na temelju činjenica utvrđenih u zahtjevu za azil, ukoliko:

- može donijeti pozitivnu odluku na temelju dostupnih dokaza,

- su ostvareni uvjeti za primjenu članka 60. ovoga Zakona,
- je zahtjev očito neutemeljen iz razloga navedenih u članku 61. stavku 1. točkama 2., 5., 6. i 8. ovoga Zakona,
- saslušanje nije moguće provesti zbog lošeg zdravstvenog stanja tražitelja azila.

Protiv odluke donesene u ubrzanom postupku tražitelj azila može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 5 dana od dana dostave odluke.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Odredbe stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka neće se primijeniti ako je zahtjev za azil podnio maloljetnik bez pratnje ili osoba sa smetnjama u psihičkom razvoju.

Prvostupanjska odluka

Članak 57.

Ministarstvo donosi odluku kojom:

- odobrava azil,
- odbija zahtjev za azil,
- odbija zahtjev za azil i odobrava supsidijarnu zaštitu,
- odbija zahtjev za produženje supsidijarne zaštite,
- odbacuje zahtjev za azil,
- obustavlja postupak,
- prestaje azil,
- prestaje supsidijarna zaštita,
- poništava azil,
- poništava supsidijarnu zaštitu,
- ograničava kretanje tražitelju azila i
- ukida pravo na smještaj u Prihvatilištu.

Ukoliko u roku od 6 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo nije u mogućnosti donijeti odluku povodom zahtjeva, obavijestit će tražitelja azila u kojem vremenskom roku može očekivati odluku.

Odbijanje zahtjeva za azil

Članak 58.

Zahtjev za azil odbit će se ako:

- tražitelj azila ne ispunjava uvjete za odobrenje azila navedene u članku 4. ovoga Zakona,
- postoji neki od razloga iz članka 6. ovoga Zakona,
- je tražitelj azila mogao dobiti učinkovitu zaštitu u drugom dijelu svoje vlastite zemlje, a od tražitelja se može razumno očekivati da ostane u tom dijelu zemlje,
- je očito neutemeljen,
- tražitelj azila predstavlja opasnost za sigurnost Republike Hrvatske,

Protiv rješenja kojim je zahtjev odbijen kao očito neutemeljen rok za žalbu Povjerenstvu je 5 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi iz stavka 2. ovoga članka Povjerenstvo donosi u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Ukoliko se zahtjev za azil odbija sukladno odredbama stavka 1. točke 1. ovoga članka, Ministarstvo će po službenoj dužnosti utvrditi postojanje uvjeta za odobrenje supsidijarne zaštite.

Razlozi uskraćivanja supsidijarne zaštite**Članak 59.**

Supsidijarna zaštita neće se odobriti ako:

- tražitelj azila ne ispunjava uvjete iz članka 7. ovoga Zakona,
- postoji neki od razloga iz članka 8. ovoga Zakona.

Odbacivanje zahtjeva**Članak 60.**

Zahtjev za azil odbacit će se zaključkom ako je:

- tražitelju azila odobren azil ili slična zaštita u drugoj državi, uključujući i povlastice koje proizlaze iz poštivanja načela iz članka 3. ovoga Zakona, pod uvjetom da će biti ponovo prihvaćen u toj državi,
- tražitelj azila državljanin treće države čiju zaštitu nije zatražio, osim ako je naveo opravdane razloge za proganjanje u toj državi,
- tražitelj azila došao iz sigurne zemlje podrijetla, osim ako je naveo opravdane razloge zbog kojih bi njegov zahtjev trebao biti razmotren,
- tražitelj azila došao iz sigurne treće zemlje.

Ministarstvo će tražitelju azila čiji je zahtjev za azil odbačen jer je došao iz sigurne treće zemlje izdati potvrdu kojom se državna tijela treće zemlje obavještavaju, na jeziku te zemlje, da zahtjev nije bio suštinski razmotren.

Ukoliko sigurna treća zemlja ne prihvati stranca, zahtjev za azil rješavat će se sukladno odredbama ovoga Zakona.

Protiv zaključka iz stavka 1. ovoga članka tražitelj azila može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 5 dana od dana dostave zaključka.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Očito neutemeljen zahtjev**Članak 61.**

Zahtjev za azil je očito neutemeljen ako:

1. tražitelj azila prilikom podnošenja zahtjeva, bez opravdanih razloga, nije iznio podatke o identitetu, dobi, obiteljskim i srodničkim odnosima, ranijem boravištu, pravicima putovanja, identifikacijskim ispravama, razlozima za traženje zaštite i ranije podnesenim zahtjevima za azil,
2. je tražitelj azila iznio samo informacije koje nisu važne ili su od minimalne važnosti za ishod postupka,
3. je tražitelj azila iznio lažne informacije bitne za ishod postupka, predočio krivotvorene dokumente, skrivao relevantne informacije ili uništio isprave za utvrđivanje identiteta i/ili državljanstva, a koje bi mogle negativno utjecati na odluku, osim ako navede opravdane razloge za poduzimanje takve radnje,
4. tražitelj azila zataji da je ranije podnio zahtjev za azil navodeći druge osobne podatke,
5. je tražitelj azila iznio nedosljedne, kontradiktorne, nemoguće ili nedostatne činjenice koje zahtjev čine neuvjerljivim,
6. tražitelj azila podnese novi zahtjev u kojem ne iznese nove relevantne činjenice,
7. tražitelj azila već duže boravi na području Republike Hrvatske i bez opravdanog razloga nije ranije podnio zahtjev,
8. tražitelj azila podnese zahtjev s očitom namjerom da odgodi ili spriječi izvršenje odluke koja bi imala za posljedicu njegovo udaljenje iz Republike Hrvatske.

Obustava postupka
Članak 62.

Postupak azila se obustavlja ako tražitelj azila:

- odustane od zahtjeva za azil,
- ne odazove se pozivu na saslušanje, a svoj izostanak ne opravda u roku od 24 sata od zakazanog saslušanja,
- izbjegava dostavu poziva,
- napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka,
- napusti Prihvatilište ili adresu stanovanja duže od 3 dana bez da o tome obavijesti Ministarstvo ili pribavi suglasnost Ministarstva.

Protiv zaključka kojim se postupak obustavlja tražitelj azila može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 5 dana od dana dostave zaključka.

Rješenje o žalbi iz stavka 2. ovoga članka Povjerenstvo donosi u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Tražitelju azila koji navede opravdane razloge propuštanja radnje iz stavka 1. točke 2., 3. i 5. ovoga članka dopustit će se, na njegov prijedlog, povrat u prijašnje stanje, ukoliko nije proteklo više od 30 dana od dana propuštanja.

Žalba protiv zaključka o odbijanju prijedloga za povrat u prijašnje stanje ne odgađa izvršenje zaključka iz stavka 2. ovoga članka.

U slučaju iz stavka 1. točke 1. ovoga članka tražitelj azila se može odreći prava na žalbu.

Prestanak azila
Članak 63.

Azilantu će prestati azil ako:

- se dobrovoljno stavi pod zaštitu zemlje svog državljanstva,
- stekne državljanstvo zemlje čiju zaštitu može uživati,
- dobrovoljno ponovno uspostavi status u zemlji koju je napustio ili izvan koje je boravio zbog straha od proganjanja,
- prestanu okolnosti u zemlji podrijetla na osnovi kojih je odobren azil.

U slučaju iz stavka 1. točke 4. ovoga članka, Ministarstvo će razmotriti je li promjena okolnosti značajne i stalne prirode, da se strah od proganjanja više ne može smatrati osnovanim.

Prije donošenja odluke o prestanku azila, Ministarstvo će upoznati azilanta o razlozima za prestanak azila te mu omogućiti da se usmeno ili pisano izjasni o razlozima zbog kojih azil ne bi trebao prestati.

Protiv rješenja o prestanku azila azilant može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja žalbe.

Poništenje azila
Članak 64.

Ministarstvo će poništiti azil ako:

- se naknadno utvrdi postojanje razloga iz članka 6. ovoga Zakona,
- se utvrdi da je stečen temeljem pogrešno predstavljenih ili izostavljenih činjenica, lažnim prikazivanjem bitnih činjenica i okolnosti, korištenjem krivotvorenih isprava i drugih dokumenata, a što je bilo od utjecaja za odobrenje azila,
- azilant predstavlja opasnost za sigurnost Republike Hrvatske.

Prije poništenja azila, Ministarstvo će upoznati azilanta o razlozima za poništenje te mu omogućiti da se usmeno ili pisano izjasni o razlozima zbog kojih azil ne bi trebalo poništiti.

Protiv rješenja o poništenju azila azilant može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja žalbe.

Poništenjem azila poništavaju se sve pravne posljedice nastale odobrenjem azila.

Prestanak supsidijarne zaštite

Članak 65.

Supsidijarna zaštita prestat će ako:

- okolnosti na temelju kojih je odobrena više ne postoje ili su se promijenile do te mjere da daljnja zaštita nije potrebna,

- je stranac pod supsidijarnom zaštitom državljanin države čiju zaštitu može uživati.

Supsidijarna zaštita može prestati i ako stranac u propisanom roku ne podnese zahtjev za produženje supsidijarne zaštite, a okolnosti u zemlji podrijetla su se promijenile na način da stranac pod supsidijarnom zaštitom više ne bi bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde.

Protiv rješenja o prestanku supsidijarne zaštite stranac može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja žalbe.

Poništenje supsidijarne zaštite

Članak 66.

Ministarstvo će poništiti supsidijarnu zaštitu ako:

- se naknadno utvrdi postojanje razloga iz članka 8. ovoga Zakona,

- se utvrdi da je zaštita odobrena temeljem pogrešno iznesenih ili izostavljenih činjenica, lažnim prikazivanjem bitnih činjenica i okolnosti, korištenjem krivotvorenih isprava i drugih dokumenata, što je bilo od utjecaja za odobrenje.

Protiv rješenja o poništenju supsidijarne zaštite stranac može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja žalbe.

Postupanje na granici ili u tranzitnom prostoru

Članak 67.

Strancu koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil na graničnom prijelazu, odnosno u tranzitnom prostoru zračne ili morske luke, a ne ispunjava uvjete za ulazak u Republiku Hrvatsku propisane odredbama Zakona o strancima, neće se dopustiti ulazak ukoliko su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- na graničnom prijelazu odnosno tranzitnom prostoru strancu je osiguran adekvatan smještaj i prehrana,

- boravak stranca u tranzitnom prostoru ne prelazi rok od trideset dana od dana podnošenja zahtjeva za azil,

- zahtjev je očito neutemeljen ili se može riješiti u ubrzanom postupku.

Strancu iz stavka 1. ovoga članka zaprimat će se zahtjev za azil što je moguće ranije te će se odmah provesti saslušanje.

Protiv odluke donesene u postupku koji se provodi u smislu ovoga članka može se izjaviti žalba u roku od 3 dana od dana zaprimanja odluke.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 5 dana od dana zaprimanja žalbe.

Tražitelju azila iz stavka 2. ovoga članka osigurat će se zdravstvena zaštita, prevoditelj, maloljetniku bez pratnje skrbnik te pravo na osnovne informacije o pravima i obvezama u postupku.

Pristup punomoćnika, predstavnika UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom prava izbjeglica tražitelju azila može se privremeno ograničiti kada je to neophodno radi zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka Republike Hrvatske.

Drugostupanjski postupak

Članak 68.

Povjerenstvo će saslušati tražitelja azila ukoliko ne može odlučiti na podlozi činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku.

Ako Povjerenstvo utvrdi da su u prvostupanjskom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili okolnosti, ili se u međuvremenu izmijenilo činjenično stanje na podlozi kojeg je bila donijeta prvostupanjska odluka, dopunit će postupak i otkloniti nedostatke, te poništiti prvostupanjsku odluku i samo riješiti stvar.

Ako Povjerenstvo utvrdi da su u prvostupanjskom rješenju pogrešno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak u pogledu činjeničnog stanja, da je pogrešno primijenjen pravni propis na temelju kojega se rješava stvar, ili ako nađe da je na temelju slobodne ocjene trebalo donijeti drugačije rješenje, ono će svojim rješenjem poništiti prvostupanjsko rješenje i samo riješiti stvar.

Iznimno od odredbe članka 18. stavka 5. ovoga Zakona, o žalbi podnesenoj protiv odluke donesene u ubrzanom postupku odlučuje predsjednik odnosno jedan član Povjerenstva u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.

Odlučujući o žalbi protiv odluke kojom je zahtjev tražitelja azila riješen u ubrzanom postupku, Povjerenstvo se na temelju činjenica prikupljenih u prvostupanjskom postupku, ograničava samo na ocjenu očite neutemeljenosti i postojanja razloga iz članka 60. ovoga Zakona.

Ako Povjerenstvo ocijeni da zahtjev nije očito neutemeljen ili da ne postoje uvjeti iz članka 60. ovoga Zakona poništiti će prvostupanjsku odluku i predmet vratiti Ministarstvu na ponovni postupak.

Dostava pismena

Članak 69.

Ukoliko Ministarstvu nije poznato gdje se tražitelj azila nalazi, a nema zakonskog zastupnika ili punomoćnika, dostava će se obaviti oglašavanjem pismena na oglasnoj ploči Prihvatilišta.

Dostava se smatra izvršenom protekom tri dana od dana oglašavanja pismena na oglasnoj ploči.

Postupak pred Upravnim sudom

Članak 70.

Na podnošenje tužbe i postupak pred Upravnim sudom primjenjuju se odredbe Zakona o upravnim sporovima.

Blagodat sumnje

Članak 71.

Ukoliko tražitelj azila nije dokazima potkrijepio određenu činjenicu ili okolnost, iskaz stranke smatrat će se vjerodostojnim u tom dijelu, ako:

- je tražitelj azila uložio istinski napor da potkrijepi dokazima svoj zahtjev;
- su svi relevantni elementi koji su mu na raspolaganju podneseni uz zadovoljavajuće objašnjenje u pogledu nedostataka ostalih relevantnih elemenata;

- je utvrđeno da su izjave tražitelja azila dosljedne i uvjerljive te da nisu u suprotnosti s dostupnim specifičnim i općim informacijama koje su relevantne za rješavanje zahtjeva;
- je tražitelj azila zatražio azil što je moguće prije ili je predočio opravdan razlog zašto nije tako postupio;
- je utvrđena opća vjerodostojnost iskaza tražitelja azila.

Primjena drugih propisa

Članak 72.

U postupku azila primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Odredbe Zakona o strancima na odgovarajući se način primjenjuju na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom, u dijelu koji ovim Zakonom nije drugačije propisan.

Dok stranac uživa zaštitu odobrenu sukladno odredbama ovoga Zakona, nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka sukladno odredbama Zakona o strancima.

Sudjelovanje drugih osoba u postupku azila

Članak 73.

U postupku azila javnost je isključena.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, na saslušanju može, ako se tome ne protivi tražitelj azila, sudjelovati i predstavnik UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom ljudskih prava odnosno prava izbjeglica.

Ograničenje kretanja

Članak 74.

Tražitelju azila može se ograničiti kretanje iz razloga:

- navedenih u članku 6. i 8. ovoga Zakona,
- utvrđivanja identiteta,
- sprječavanja širenja zaraznih bolesti,
- sumnje da podnošenje zahtjeva za azil predstavlja prijevaru i zlouporabu postupka azila,
- napuštanja ili pokušaja napuštanja Republike Hrvatske prije okončanja postupka,
- sprječavanja dovođenja u opasnost života i imovine drugih osoba,
- zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka Republike Hrvatske.

Kretanje se može ograničiti:

- zabranom kretanja izvan Prihvatilišta,
- zabranom kretanja izvan određenog područja, ili
- zabranom napuštanja određene adrese.

Tražitelju azila iz stavka 1. točke 5. i 6. ovoga članka i tražitelju azila koji se ne pridržava odredbi ovoga članka o ograničenju slobode kretanja, kretanje će se ograničiti smještajem u Prihvatni centar za strance.

Kretanje se ograničava najduže do 3 mjeseca, a iz opravdanih razloga može se produžiti za još mjesec dana.

Iznimno od stavka 3. ovoga članka, ograničenje kretanja iz razloga navedenih u stavku 1. točki 3. ovoga članka vrijedi dok za to postoje razlozi.

Ograničenje kretanja određuje rješenjem Ministarstvo.

Protiv rješenja iz stavka 6. ovoga članka tražitelj azila može podnijeti tužbu Upravnom sudu.

Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Udaljenje
Članak 75.

Po okončanju postupka azila u kojem je zahtjev za azil odbijen, odbačen ili je postupak obustavljen te prestankom ili poništenjem azila odnosno supsidijarne i privremene zaštite, Ministarstvo će poduzeti potrebne radnje u cilju omogućavanja dobrovoljnog povratka stranca u zemlju podrijetla.

Stranac iz stavka 1. ovoga članka koji se ne želi dobrovoljno vratiti u zemlju podrijetla udaljava se sukladno odredbama Zakona o strancima.

Glava IV.
POTVRDE I ISPRAVE
Članak 76.

Ministarstvo će tražitelju azila i strancu pod supsidijarnom zaštitom izdati iskaznicu, a azilantu na njegov zahtjev osobnu iskaznicu i putnu ispravu.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka može se izdati putni list za stranca sukladno odredbama Zakona o strancima.

Privremeno zadržavanje stranih isprava
Članak 77.

Ministarstvo može zadržati putnu ili drugu identifikacijsku ispravu tražitelja azila ako to zahtijevaju razlozi zaštite nacionalne sigurnosti ili pravnog poretka Republike Hrvatske, do okončanja postupka.

O privremenom zadržavanju isprava iz stavka 1. ovoga članka izdaje se potvrda.

Iskaznica tražitelja azila
Članak 78.

Iskaznica tražitelja azila izdaje se u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva za azil te služi kao dozvola boravka u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka.

Iskaznica tražitelja azila izdaje se i članovima njegove obitelji, sukladno članku 30. stavku 2. ovoga Zakona.

Osobna iskaznica za azilanta
Članak 79.

Osobna iskaznica za azilanta se izdaje azilantu na vrijeme od 5 godina.

Zahtjev za izdavanje iskaznice iz stavka 1. ovoga članka podnosi azilant stariji od 16 godina života, a za azilanta mlađeg od 16 godina zahtjev podnosi zakonski zastupnik.

Putna isprava za azilanta
Članak 80.

Putna isprava za azilanta izdaje se na vrijeme od 2 godine i može se produžavati.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za maloljetnog azilanta te azilanta djelomično ili potpuno lišenog poslovne sposobnosti podnosi zakonski zastupnik.

Azilant koji nije navršio 14 godina života upisuje se u putnu ispravu svog zakonskog zastupnika, a može mu se izdati i vlastita putna isprava.

Iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom

Članak 81.

Iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje se na vrijeme od godinu dana i može se produžavati.

Vraćanje isprava

Članak 82.

Izdane isprave, navedene u članku 76. ovoga Zakona, moraju se vratiti Ministarstvu po okončanju postupka azila, prestankom ili poništenjem azila, supsidijarne i privremene zaštite.

Glava V.

PRIVREMENA ZAŠTITA

Odobranje privremene zaštite

Članak 83.

Privremena zaštita odobrava se strancima koji u velikom broju dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, ako ih zemlja njihovog podrijetla nije spremna ili nije u mogućnosti zaštititi.

Odluku o potrebi odobrenja privremene zaštite osobama iz stavka 1. ovoga članka, kao i odluku o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite donosi Vlada Republike Hrvatske.

U odluci o potrebi odobrenja privremene zaštite određuje se skupina ljudi na koje će se privremena zaštita primjenjivati, datum od kojeg će se primjenjivati te broj osoba kojima će biti pružena privremena zaštita.

Odluka o potrebi odobrenja privremene zaštite donosi se uzimajući u obzir gospodarske i druge mogućnosti Republike Hrvatske, razloge nacionalne sigurnosti, očuvanja javnog reda i mira te relevantne informacije UNHCR-a odnosno organizacija koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

Strancima iz stavka 1. ovoga članka, odobrit će se privremena zaštita pod uvjetom da su:

- prije nastanka stanja iz stavka 1. ovoga članka imali prebivalište ili boravište u toj zemlji te su zbog nastalog stanja neposredno došli u Republiku Hrvatsku,
- za vrijeme nastanka takvog stanja zakonito boravili u Republici Hrvatskoj, a po isteku zakonitog boravka povratak u zemlju podrijetla im je privremeno onemogućen.

Nadležnost za odobranje i vrijeme trajanja

privremene zaštite

Članak 84.

Privremenu zaštitu odobrava Ministarstvo na vrijeme od jedne godine.

Privremena zaštita može se produžavati na vrijeme od šest mjeseci ako postoje opravdani razlozi za njezino odobrenje, a ukupno može trajati najduže tri godine.

Razlozi uskraćivanja privremene zaštite**Članak 85.**

Privremena zaštita neće se odobriti strancu ako:

- nisu ispunjeni uvjeti iz članka 83. ovoga Zakona,
 - postoje razlozi navedeni u članku 6. i 8. ovoga Zakona,
 - mu je odobren azil, supsidijarna zaštita ili ima status priznat sukladno odredbama Zakona o strancima,
 - uživa zaštitu, ima državljanstvo ili regulirani boravak u trećoj državi.
- Protiv negativnog rješenja stranac može izjaviti žalbu Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Rješenje o žalbi Povjerenstvo donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja žalbe.

Prestanak privremene zaštite**Članak 86.**

Strancu prestaje privremena zaštita:

- protekom vremena na koje je odobrena,
- odlukom Vlade o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite.

Dobrovoljni povratak**Članak 87.**

Na zahtjev stranca pod privremenom zaštitom ili stranca kojem je prestala privremena zaštita, Ministarstvo će mu omogućiti dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo će razmotriti relevantna izvješća o stanju u zemlji podrijetla te uzeti u obzir ozbiljne humanitarne razloge zbog kojih bi povratak pojedinaca privremeno bio onemogućen ili nerazuman te o tome obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom.

Stranac iz stavka 1. ovoga članka, do dana povratka u zemlju podrijetla, zadržava prava zajamčena ovim Zakonom.

Suradnja s drugim tijelima**Članak 88.**

Ministarstvo će tijekom uspostave i trajanja privremene zaštite te povratka osoba kojima je prestala privremena zaštita surađivati s drugim državnim tijelima, UNHCR-om i organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

Prava i obveze stranca pod privremenom zaštitom**Članak 89.**

Stranac kojemu je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj ima pravo na:

- boravak,
- osnovna sredstva za život i smještaj,
- zdravstvenu zaštitu,
- osnovno i srednje školovanje,
- informacije o pravima i obvezama,
- rad,
- spajanje obitelji,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece.

Obveze propisane u članku 37. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na stranca pod privremenom zaštitom.

Pravo na rad
Članak 90.

Stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na rad sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Zdravstvena zaštita
Članak 91.

Zdravstvena zaštita stranca pod privremenom zaštitom uključuje hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti, a za ranjive skupine i drugu neophodnu medicinsku pomoć.

Pravo na školovanje
Članak 92.

Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na osnovno i srednje školovanje te prekvalifikaciju i dokvalifikaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo na spajanje obitelji
Članak 93.

Zahtjev za spajanje obitelji podnosi stranac pod privremenom zaštitom ili član njegove obitelji koji želi doći u Republiku Hrvatsku.

Članu obitelji koji se spaja odobrava se privremena zaštita.

U slučajevima kada članovi obitelji uživaju privremenu zaštitu u različitim državama, prilikom spajanja obitelji uzet će se u obzir interesi članova obitelji.

Ministar nadležan za unutarnje poslove propisat će obrazac dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu.

Smještaj stranca pod privremenom zaštitom
Članak 94.

Za vrijeme trajanja privremene zaštite strancu se osigurava odgovarajući smještaj ako ne posjeduje vlastita novčana sredstva.

Smještaj će se osigurati i strancu kojem je prestala privremena zaštita ako ne posjeduje vlastita novčana sredstva te ga, zbog ozbiljnih zdravstvenih razloga, nije moguće vratiti u zemlju podrijetla.

Iskaznica stranca pod privremenom zaštitom
Članak 95.

Strancu kojem je odobrena privremena zaštita izdaje se iskaznica na vrijeme od godine dana i može se produžavati.

Informacije o pravima i obvezama
Članak 96.

U roku od 15 dana od dana odobrenja, Ministarstvo će pisanim putem obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom o pravima i obvezama koje je stekao odobrenjem zaštite, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije.

Ograničenje korištenja prava
Članak 97.

Stranac koji tijekom trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za azil ne može koristiti prava tražitelja azila dok traje privremena zaštita.

Postupak povodom zahtjeva za azil iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo može okončati i nakon prestanka privremene zaštite.

Glava VI.
ZBIRKE PODATAKA
Članak 98.

Radi učinkovite kontrole provođenja postupaka propisanih ovim Zakonom Ministarstvo vodi zbirke podataka o:

- tražiteljima azila,
- azilantima,
- strancima pod privremenom zaštitom,
- strancima pod supsidijarnom zaštitom,
- putnim ispravama za azilante,
- iskaznicama tražitelja azila,
- osobnim iskaznicama azilanata,
- iskaznicama stranaca pod privremenom zaštitom,
- iskaznicama stranaca pod supsidijarnom zaštitom,
- privremeno zadržanim putnim i drugim ispravama,
- prijavi/odjavi boravišta i/ili adrese stanovanja azilanta te prijavi/odjavi mjesta i /ili adrese stanovanja tražitelja azila, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom,
- uzetim otiscima prstiju i fotografiranju tražitelja azila i stranaca pod privremenom zaštitom.

Osobni podaci sadržani u zbirkama podataka iz stavka 1. ovoga članka prikupljaju se, pohranjuju i obrađuju sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Glava VII.
OVLASTI ZA DONOŠENJE PROPISA

Članak 99.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će predsjednika i članove Povjerenstva iz članka 14. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Vlada Republike Hrvatske objavit će javni poziv iz članka 15. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Vlada Republike Hrvatske donijet će listu sigurnih zemalja podrijetla i listu sigurnih trećih zemalja u roku od 8 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 100.

Ministar nadležan za unutarnje poslove donosi:

- odluku o troškovima smještaja u Prihvatilištu,
- Kućni red Prihvatilišta,
- propis o izgledu obrasca i sadržaju iskaznice za tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom, stranca pod supsidijarnom zaštitom, putne isprave za azilanta, zahtjeva za azil, izgledu obrasca dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu te o sadržaju i načinu vođenja zbirke podataka iz članka 98. ovoga Zakona kao i rokovima čuvanja podataka u tim zbirkama,
- propis o postupku ostvarivanja i isplate troškova besplatne pravne pomoći i tarifi pruženih usluga pravne pomoći propisane odredbama ovoga Zakona.

Članak 101.

Ministar nadležan za unutarnje poslove, na prijedlog ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi, donosi propis o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 102.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donosi propis o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 103.

Ministar nadležan za poslove zdravstva donosi propis o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 104.

Ministar nadležan za poslove obrazovanja uz suglasnost ministra nadležnog za unutarnje poslove, donosi program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante te donosi propis o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu.

Članak 105.

Propise iz članka 100. - 103. ovoga Zakona nadležni ministri donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a propis iz članka 104. ovoga Zakona nadležni ministar donijet će u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**Glava VIII.
KAZNENE ODREDBE****Članak 106.**

Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj tražitelj azila ako:

- učestalo krši odredbe Kućnog reda Prihvatišta (članak 37. stavak 1. točka 2.),
- u propisanom roku ne javi promjenu adrese Ministarstvu (članak 37. stavak 1. točka 5.),
- se ne pridržava uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja (članak 37. stavak 1. točka 6.),
- pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka ili se nakon napuštanja ponovo vrati odnosno bude vraćen (članak 37. stavak 1. točka 8.).

Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka, tražitelju azila može se izreći zaštitna mjera protjerivanja samostalno ili uz novčanu kaznu.

Zaštitna mjera iz stavka 2. ovoga članka izvršit će se po okončanju postupka azila.

Glava IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 107.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.).

Postupci započeti po odredbama Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) dovršit će se po odredbama tog Zakona.

Do dana imenovanja Povjerenstva za azil iz članka 12. ovoga Zakona, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata imenovano sukladno odredbama Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) rješavat će žalbe tražitelja azila i azilanata.

Provedbeni propisi donijeti na temelju Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, ukoliko nisu u suprotnosti s njegovim odredbama.

Članak 108.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2007. godine.

Klasa:
Zagreb,

OBRAZLOŽENJE**KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O AZILU****I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI**

Područje azila regulira Zakon o azilu («Narodne novine» br. 103/03.), koji je stupio na snagu 01.07.2004. godine, Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija za tražitelje azila, azilante i strance pod privremenom zaštitom («Narodne novine» br. 76/04.), primjenjuje se od 01.07.2004. godine, Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom («Narodne novine» br. 108/04.), stupio je na snagu 12.08.2004. godine, i Pravilnik o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima i strancima pod privremenom zaštitom („Narodne novine“ br. 145/04.), stupio je na snagu 28.10.2004. godine.

Pored navedenog, Poslovníkom o radu Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata («Narodne novine» br. 154/04.) regulirana je organizacija i rad drugostupanjskog tijela u postupku azila, a temeljem Odluke o sadržaju higijenskog i zdravstvenog pregleda koja je stupila na snagu 12.08.2004. godine, obavljaju se preventivni zdravstveni pregledi tražitelja azila.

U pogledu odobravanja zaštite važeći propisi slijede odredbe Ženevske konvencije i Protokola o statusu izbjeglica. Azil se priznaje strancima koji se ne nalaze u zemlji svog podrijetla te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja ne mogu ili se zbog straha ne žele staviti pod zaštitu dotične zemlje. Strancima koji masovno dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, a zemlja njihovog podrijetla ih nije u mogućnosti zaštititi, odobrit će se privremena zaštita.

Zakon propisuje načelo zabrane vraćanja (non-refoulement) i načelo nekažnjavanja nezakonitog ulaska.

Zahtjeve za azil u prvom stupnju rješava Odjel za strance i azil Ministarstva unutarnjih poslova, a u drugom stupnju Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata. Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatilištu za tražitelje azila, koje od 01. lipnja 2006. godine radi na lokaciji u Kutini, Sisačka 3.

U Prihvatilištu se obavlja dezinfekcijski i zdravstveni pregled, daktiloskopiranje i fotografiranje tražitelja azila, zaprimaju se zahtjevi za azil, daju se upute tražiteljima azila s osnovnim informacijama o njihovim pravima i obvezama u postupku te se izdaju iskaznice tražitelja azila. Smještaj tražitelja azila obavljao se do 1. lipnja 2006. godine u Šasnoj Gredi, objektu Hrvatskog crvenog križa.

Tražiteljima azila osigurava se pravo na zdravstvenu zaštitu, sredstva za život, osnovno školovanje, pravnu pomoć, novčanu pomoć, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece te pravo na prevoditelja i skrbnika za maloljetnike bez pratnje i poslovno nesposobne osobe. Osigurana je efikasna procedura individualnog razmatranja zahtjeva za azil uz poštivanje temeljnih jamstva u postupku.

Tijekom 2004. godine ukupno su zaprimljena 152 zahtjeva za azil, u 2005. godini 171 zahtjev, a 2006. godine zaprimljeno je ukupno 88 zahtjeva za azil. Radi se o malom broju tražitelja azila što Republiku Hrvatsku oslikava kao tranzitnu zemlju. Sredinom studenoga 2006.

godine odobren je prvi azil u Republici Hrvatskoj. Obzirom na samo jedan priznat status azilanta na području integracije stranaca iskustva su skromna.

Važeći Zakon o azilu nije usklađen s najnovijim zakonodavstvom i postignućima Europske unije na području azila te ga je u tom smislu potrebno uskladiti. U Nacionalnom programu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji za 2006. godinu bilo je predviđeno u IV kvartalu uputiti Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o azilu u zakonodavnu proceduru. Kako se radi o velikom broju izmjena i dopuna važećeg Zakona, predloženo je donošenje novog Zakona o azilu.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti Zakonom

Tijekom dosadašnje primjene Zakona o azilu uočeni su nedostaci pa se jasnijom formulacijom odredaba i unošenjem novih instituta u Konačni prijedlog Zakona nastoji poboljšati postupak azila, onemogućiti zlorabe postupka te ubrzati postupak za očito neutemeljene zahtjeve.

Predloženim Zakonom uvodi se supsidijarni oblik zaštite za tražitelje azila kojima u zemlji podrijetla prijete smrtna kazna ili smaknuće, mučenje, nehumano ili degradirajuće postupanje i kažnjavanje te ozbiljna i individualna prijetnja životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba, ili drugih ozbiljnih humanitarnih razloga.

Nadalje, Zakon se usklađuje s najnovijim direktivama Vijeća EU (posebice Direktivom Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama i Direktivom Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita).

Naime, sukladno odredbama navedenih direktiva omogućuje se tražiteljima azila, nakon godine dana boravka u Hrvatskoj pravo na rad, ukoliko u tom periodu postupak azila nije okončan. Proširuje se pravo na školovanje tražitelja azila, tako da u odnosu na važeći Zakon, tražitelji azila pored osnovnog, imaju pravo na srednjoškolsko obrazovanje. Regulira se besplatna pravna pomoć u drugostupanjskom postupku te će u Državnom proračunu Republike Hrvatske trebati u tu svrhu predvidjeti novčana sredstva. Nadalje, uvodi se pojam sigurne zemlje podrijetla, proširuje se definicija članova obitelji te se uvodi pravo na spajanje obitelji azilanta i stranca pod privremenom i supsidijarnom zaštitom, propisuje se pravo na rad stranaca pod privremenom zaštitom, propisuju se prekršajne sankcije za tražitelje azila koji zlorabljavaju odredbe o ograničenju slobode kretanja ili učestalo krše odredbe Kućnog reda Prihvatilišta te propisuje postupak s tražiteljima azila na granici odnosno u tranzitnim područjima zračnih ili pomorskih luka.

Zakonom će se ustanoviti jedno od osnovnih jamstava koje je potrebno osigurati tražiteljima azila u postupku, a to je „*pravo na efikasni pravni lijek pred sudom ili tribunalom*“, što podrazumijeva donošenje odluke u razumnom roku od strane neovisnog tijela. Konačnim prijedlogom Zakona propisana je nadležnost Povjerenstva za azil kao drugostupanjskog tijela. Povjerenstvo je, u cilju postizanja potpune neovisnosti i stručnosti, znatno modificirano u odnosu na ranije, posebice u pogledu ustroja, izbora i imenovanja članova, načina financiranja te razrješenja članova.

Povjerenstvo se sastoji od predsjednika i četiri člana. Predsjednik je stalni zaposlenik tog tijela, dok članovi posao u Povjerenstvu obavljaju pored svog redovnog posla. Predsjednik

Povjerenstva zadržava status državnog službenika. Jedan od članova istaknuti je sveučilišni nastavnik pravnog/ih predmeta, jedan je predstavnik nevladine organizacije koja se bavi promicanjem i zaštitom ljudskih prava, posebice izbjeglica, a dva člana predložena su iz tijela državne uprave. Povjerenstvo valjano odlučuje kada sjednici prisustvuju najmanje tri člana ili dva člana i predsjednik. Odluke se donose većinom glasova. Prostorne i tehničke uvjete za rad Povjerenstva osigurava Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. Mandat članova i predsjednika Povjerenstva je pet godina time da mogu biti ponovno birani, a isto tako i iz određenih razloga smijenjeni. Povjerenstvo donosi Poslovnik o svom radu. Vlada donosi odluku o plaći predsjednika i o naknadama za rad članova Povjerenstva. Na navedeni način stvoreni su preduvjeti za ustroj i funkcioniranje stručnog i neovisnog drugostupanjskog tijela u postupcima azila.

U slučaju ograničenja slobode kretanja, tražitelju azila je omogućeno da podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske, odluka bude preispitana od strane sudskog, a ne upravnog tijela, dakle, sukladno odredbi Direktive Vijeća 2005/85/EC („*brza sudska revizija*“).

Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem novog Zakona o azilu sustav azila u Republici Hrvatskoj bit će ujednačen s EU *acquis-em* na području azila odnosno s relevantnim međunarodnim dokumentima, posebno s:

- Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine,
- Direktivom Vijeća 2001/55/EC o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba i o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica u prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba,
- Direktivom Vijeća 2003/9/EC o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila,
- Direktivom Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita,
- Direktivom Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama.

Osigurat će se stvarna i učinkovita provedba ustavne odredbe kojom je predviđeno da strani državljani i osobe bez državljanstva mogu dobiti utočište u Republici Hrvatskoj osim ako su progonjeni za nepolitičke zločine i djelatnosti oprečne temeljnim načelima međunarodnog prava.

Osigurat će se zaštita osobama koje ne ispunjavaju uvjete za odobrenje azila sukladno Konvenciji o statusu izbjeglica, a ne smiju se vratiti u zemlju podrijetla jer im tamo prijete smrtna kazna ili smaknuće, ratno ili njemu slično stanje odnosno iz drugih humanitarnih razloga.

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranci mogu izraziti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu ili u bilo kojoj policijskoj upravi/postaji na teritoriju Republike Hrvatske. Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatalištu za tražitelje azila te podnošenjem zahtjeva formalno započinje postupak azila.

U prvom stupnju zahtjeve rješava Ministarstvo unutarnjih poslova, a u drugom Povjerenstvo za azil. Osigurat će se neovisnost u radu Povjerenstva.

Uvodi se ubrzani postupak za slučajeve očito neutemeljenih zahtjeva za azil, čime bi se doprinijelo efikasnosti i ekonomičnosti postupka te smanjile zlouporabe.

Uvodi se jedinstvena procedura („*single procedure*“) razmatranja zahtjeva za azil i postojanja uvjeta za odobrenje supsidijarne zaštite, što je slijedeći korak Europske unije u razvoju jedinstvenog sustava azila zemalja članica EU. U tom smislu, Ministarstvo unutarnjih poslova u jednom postupku, po službenoj dužnosti, ispituje uvjete za odobrenje supsidijarne zaštite ukoliko stranka ne ispunjava uvjete za odobrenje azila.

Također, načela, definicije i pojmovi usklađeni su sa svim gore navedenim relevantnim međunarodnim aktima te su zajamčena prava svim kategorijama stranaca koje Zakon propisuje.

III. OBJAŠNENJE ODREĐABA PREDLOŽENOG ZAKONA

Članak 1. propisuje sadržaj Zakona.

Članak 2. definira temeljne pojmove koji se učestalo koriste u Zakonu.

Članak 3. propisuje načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja stranca u zemlju gdje bi njegov život ili sloboda bili ugroženi.

Članak 4. propisuje uvjete za odobrenje azila u Republici Hrvatskoj, strancima koji su proganjeni zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini te političkog mišljenja.

Članak 5. propisuje kada se smatra da postoji osnovani strah od proganjanja, odnosno propisuje u kojim se oblicima proganjanje može manifestirati.

Članak 6. propisuje razloge za isključenje, odnosno razloge zbog kojih se strancu neće odobriti azil iako mu prijete proganjanje u zemlji podrijetla. Razlozi se odnose na počinjenje zločina, teških nepolitičkih kaznenih djela te djela koja su u suprotnosti sa ciljevima i načelima UN-a.

Članak 7. propisuje supsidijarnu zaštitu, novi institut u Zakonu. Odobrava se strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a povratkom u zemlju podrijetla bio bi izložen trpljenju ozbiljne nepravde.

Članak 8. propisuje razloge zbog kojih se strancu neće odobriti supsidijarna zaštita, iako ispunjava uvjete za odobrenje. Razlozi se odnose na počinjenje zločina, teških kaznenih djela i djela koja su suprotna ciljevima i načelima UN-a.

Članak 9. propisuje da izbjeglice „*sur place*“, odnosno stranci koji su zemlju podrijetla napustili prije nastanka stanja zbog kojih se nekome može odobriti zaštita, imaju pravo na zaštitu ukoliko se zbog nastalog stanja ne mogu vratiti u zemlju podrijetla.

Članak 10. propisuje da počinitelji proganjanja ili ozbiljne nepravde, osim državnih tijela (što se dosad najčešće u praksi tumačilo) mogu biti stranke ili organizacije odnosno nedržavna tijela koja kontroliraju važan dio državnog područja.

Članak 11. propisuje da osim državnih tijela zaštitu u zemlji podrijetla mogu pružiti stranke ili organizacije koje kontroliraju važan dio državnog područja, te koje radnje pružatelji zaštite moraju poduzeti kako bi se smatralo da svojim građanima stvarno žele pružiti zaštitu.

Članak 12. propisuje tijela nadležna za odlučivanje o zahtjevu za azil. U prvom stupnju nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova, a u drugom stupnju Povjerenstvo za azil. Predviđena je sudska zaštita putem Upravnog suda Republike Hrvatske.

Članak 13. – 19. odredbe su koje propisuju Povjerenstvo za azil. Propisuje se sastav Povjerenstva, izbor i imenovanje predsjednika i članova Povjerenstva, uvjeti za imenovanje i razrješenje predsjednika i članova Povjerenstva, rad i troškovi rada Povjerenstva. Kroz odredbe se nastojalo oformiti potpuno neovisno i stručno tijelo za rješavanje žalbi podnijetih temeljem Zakona o azilu. Povjerenstvo se sastoji od predsjednika i četiri člana. Predsjednik je stalni zaposlenik tog tijela, a imenuje se iz redova državnih službenika. Četiri člana posao u Povjerenstvu obavljaju pored svog redovnog posla, od kojih je jedan član istaknuti sveučilišni nastavnik pravnog/ih predmeta, jedan predstavnik nevladine organizacije koja se bavi

promicanjem i zaštitom ljudskih prava, posebice izbjeglica, a dva su državni službenici. Povjerenstvo valjano odlučuje kada sjednici prisustvuju najmanje tri člana ili dva člana i predsjednik. Vlada RH imenuje predsjednika i članove Povjerenstva. Mandat članova i predsjednika Povjerenstva je pet godina time da mogu biti ponovno birani. Predsjednik i članovi mogu biti razriješeni prije isteka vremena na koje su izabrani. Povjerenstvo donosi Poslovnik o svom radu. Vlada donosi odluku o plaći za rad predsjednika i naknadama za rad članova Povjerenstva. Prostorne i tehničke uvjete za rad Povjerenstva osigurava Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske.

Članak 20. propisuje da se zahtjev za azil podnosi u Prihvatilištu za tražitelje azila. Namjera se može izraziti pri obavljanju granične kontrole te putem policijske uprave/policijske postaje.

Članak 21. propisuje načelo nekažnjavanja nezakonitog ulaska, što u praksi znači da se stranca neće prekršajno procesuirati ukoliko odmah po ulasku u Republiku Hrvatsku podnese zahtjev za azil i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka.

Članak 22. propisuje obvezu Ministarstva unutarnjih poslova da u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva za azil obavijesti tražitelja azila o njegovim pravima i obvezama u postupku.

Članak 23. propisuje suradnju Ministarstva unutarnjih poslova s Uredom UNHCR-a i obvezu davanja statističkih podataka te obavijesti o primjeni Konvencije iz 1951. i ostalih propisa koji se odnose na izbjeglice. Ministarstvo također dopušta UNHCR-u uvid u spise predmeta zahtjeva za azil ukoliko je s time suglasan tražitelj azila.

Članak 24. propisuje da će se tražitelju azila osigurati prevoditelj ako ne razumije jezik na kojem se vodi postupak. Također, je propisano da je prevoditelj dužan podatke koje dozna tijekom postupka čuvati kao službenu tajnu.

Članak 25. propisuje način podnošenja zahtjeva za azil maloljetnika te ističe da će se u provedbi tog članka uzeti u obzir najbolji interesi maloljetnika.

Članak 26. propisuje kada se maloljetniku bez pratnje postavlja skrbnik u postupku te slučajeve kada maloljetnik bez pratnje može samostalno sudjelovati u postupku. Zahtjev maloljetnika bez pratnje rješava se u najkraćem mogućem roku.

Članak 27. propisuje da će poslovno nesposobnom tražitelju azila tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovati skrbnika.

Članak 28. propisuje uvjete i način prikupljanja i korištenja osobnih podataka o tražiteljima azila. Osobni i drugi podaci prikupljeni tijekom postupka odobravanja azila predstavljaju službenu tajnu i neće se dostaviti zemlji podrijetla tražitelja azila ili drugim tijelima koja ne sudjeluju u postupku. Propisuje iznimku kada se određeni podaci o tražitelju azila mogu dostaviti zemlji podrijetla.

Članak 29. propisuje koja prava ima tražitelj azila do okončanja postupka povodom podnijetog zahtjeva za azil (boravak, osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje školovanje, novčanu pomoć, besplatnu pravnu pomoć, humanitarnu pomoć, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece te rad).

Članak 30. propisuje pravo na boravak tražitelja azila i članova njegove obitelji od dana podnošenja zahtjeva za azil do okončanja postupka.

Članak 31. propisuje opseg zdravstvene zaštite tražitelja azila sukladno propisima koji reguliraju zdravstvenu zaštitu stranaca u Republici Hrvatskoj, a obuhvaća hitnu pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti. Tražiteljima azila sa specifičnim potrebama pružit će se najnužniji tretman vezan uz specifično stanje.

Članak 32. propisuje pravo na osnovno i srednje školovanje maloljetnog tražitelja azila pod istim uvjetima kao državljani Republike Hrvatske. Pravo na školovanje ostvarit će se u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za azil, a kada tražitelj azila ne poznaje hrvatski jezik u roku od godine dana.

Članak 33. propisuje pravo tražitelja azila na novčanu pomoć ukoliko nije u radnom odnosu, ne posjeduje novčana sredstva ili mu troškovi života nisu osigurani na drugi način. Visinu novčane pomoći odredit će tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Članak 34. propisuje uvjete za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i tko tu pomoć može pružati. Pravo na opće informacije o pravima i obvezama u postupku tražitelja azila ostvaruju u prvom stupnju. Pomoć u sastavljanju žalbe i zastupanje pred Povjerenstvom ostvaruju u drugom stupnju. Troškove besplatne pravne pomoći snosi Ministarstvo unutarnjih poslova.

Članak 35. propisuje da tražitelji azila mogu primati razne oblike humanitarne pomoći.

Članak 36. propisuje da tražitelj azila ostvaruje pravo na rad po isteku godine dana boravka u Republici Hrvatskoj od dana podnošenja zahtjeva za azil, a prije okončanja postupka. Pravo na rad ostvaruje se sukladno propisima koji reguliraju zapošljavanje stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 37. propisuje obveze tražitelja azila (poštivanje Ustava, zakona, Kućnog reda Prihvatilišta, suradnja s nadležnim tijelima, odaziv na saslušanje, javiti promjenu adrese, ne napuštati RH) te da se u slučaju njihovog nepoštivanja može uskratiti pravo na novčanu pomoć, ograničiti kretanje te se na odgovarajući način primjenjuju kaznene odredbe Zakona o azilu.

Članak 38. propisuje uvjete smještaja tražitelja azila u Prihvatilište te obvezu participiranja u troškovima smještaja u Prihvatilištu. Tražitelj azila može o svom trošku biti smješten na bilo kojoj adresi u Republici Hrvatskoj uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 39. odnosi se na ustrojstvo Prihvatilišta za tražitelje azila. Propisuje da UNHCR, Hrvatski crveni križ i druge organizacije koje se bave zaštitom prava izbjeglica ili humanitarnim radom mogu uz suglasnost MUP-a u Prihvatilištu voditi odgojne, obrazovne i slične programe. Propisuje da Kućni red Prihvatilišta donosi ministar unutarnjih poslova.

Članak 40. propisuje prava azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (boravak, smještaj, rad, zdravstvena zaštita, školovanje, sloboda vjeroispovijesti, besplatna pravna pomoć, socijalna skrb, spajanje obitelji). Azilanti imaju i pravo na pomoć pri uključivanju u društveni život.

Članci 41.-51. detaljnije razrađuju prava azilanata iz čl. 40. ovoga Zakona i prava članova obitelji azilanta.

Članak 52. propisuje obveze azilanta i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (poštivati Ustav, zakone i propise RH te obvezu prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja).

Članak 53. propisuje da postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva za azil te da će Ministarstvo, što je prije moguće, saslušati tražitelja azila, osim kada se zahtjev rješava u ubrzanom postupku.

Članak 54. propisuje način i uvjete saslušanja tražitelja azila. Propisuje obvezu tražitelja da istinito odgovara na pitanja te iznese sve raspoložive dokaze, da osobno prisustvuje saslušanju i odgovara na pitanja. Saslušanje se može obaviti više puta te može biti tonski snimano. Podaci koji su iznijeti tijekom saslušanja predstavljaju službenu tajnu.

Članak 55. propisuje koje će sve činjenice i okolnosti Ministarstvo uzeti u obzir prilikom procjene zahtjeva za azil (činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla, osobne prilike tražitelja azila, činjenice o proganjanju, rizik povratka, mogućnost dobivanja zaštite zemlje u kojoj može dokazati državljanstvo).

Članak 56. propisuje ubrzani postupak odnosno kada nadležno tijelo može odlučiti bez saslušanja tražitelja azila, te posebne rokove za žalbu Povjerenstvu u ubrzanom postupku.

Članak 57. nabraja vrste odluka koje donosi Ministarstvo unutarnjih poslova u postupku azila, te propisuje obvezu Ministarstva, ukoliko u roku od 6 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za azil nije u mogućnosti donijeti odluku, da pruži tražitelju azila informacije u kojem vremenskom roku može očekivati odluku povodom zahtjeva.

Članak 58. propisuje slučajeve odbijanja zahtjeva za azil. Predviđeni su i slučajevi kada Ministarstvo po službenoj dužnosti utvrđuje postojanje uvjeta za odobravanje supsidijarne zaštite.

Članak 59. propisuje razloge uskraćivanja odobrenja supsidijarne zaštite.

Članak 60. propisuje slučajeve odbacivanja zahtjeva za azil.

Članak 61. propisuje u kojim se slučajevima zahtjev smatra očito neutemeljen.

Članak 62. propisuje slučajeve u kojima se postupak za odobrenje azila obustavlja bez obzira u kojoj je fazi, te kada se može tražiti povrat u prijašnje stanje. U slučaju odustanka od zahtjeva za azil tražitelj azila se može odreći prava na žalbu.

Članak 63. propisuje slučajeve prestanka azila te je propisano da danom konačnosti rješenja o prestanku azila azilantu prestaje status i pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.

Članak 64. propisuje slučajeve u kojima će se poništiti azil te propisuje da se poništenjem azila poništavaju sve pravne posljedice nastale odobrenjem azila.

Članak 65. propisuje slučajeve prestanka supsidijarne zaštite.

Članak 66. propisuje slučajeve u kojima će se poništiti supsidijarna zaštita.

Članak 67. propisuje u kojim slučajevima se stranca, tražitelja azila, koji ne ispunjava uvjete za ulazak u Republiku Hrvatsku neće pustiti u državu, odnosno bit će smješten u tranzitnom prostoru zračne ili pomorske luke za vrijeme dok se razmatra njegov zahtjev za azil.

Članak 68. propisuje postupak pred Povjerenstvom za azil, u kojim slučajevima Povjerenstvo samo procjenjuje činjenično stanje i donosi odluku, kao i mogućnost člana pojedinca da vrati predmet na ponovni postupak ako smatra da zahtjev nije očito neutemeljen.

Članak 69. propisuje način dostave pismena te rok od tri dana za oglašavanje na oglasnoj ploči.

Članak 70. propisuje da se za podnošenje tužbe i postupak pred Upravnim sudom primjenjuju odredbe zakona koji uređuje upravne sporove.

Članak 71. propisuje načelo „blagodat sumnje“ odnosno uvjete uz ispunjenje kojih će se iskaz tražitelja azila koji nije potkrijepljen materijalnim ili drugim dokazima, smatrati vjerodostojnim.

Članak 72. propisuje da se u postupku azila primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Odredbe Zakona o strancima primjenjuju se na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom u dijelu koji ovim Zakonom nije drukčije propisan. Također, propisuje da stranac koji uživa zaštitu i status temeljem Zakona o azilu nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka, sukladno odredbama Zakona o strancima.

Članak 73. propisuje da je u postupku azila javnost isključena. Iznimno, ako se tome ne protivi tražitelj azila na saslušanju može sudjelovati predstavnik UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom ljudskih prava odnosno prava izbjeglica.

Članak 74. propisuje slučajeve u kojima se tražitelju azila može ograničiti kretanje, vremenski rok ograničenja kretanja i tijelo nadležno za donošenje odluke o ograničenju kretanja. O tužbi odlučuje Upravni sud Republike Hrvatske.

Članak 75. propisuje da se po okončanju postupka azila, prestankom ili poništenjem statusa azilanta odnosno supsidijarne i privremene zaštite, stranac može dobrovoljno vratiti u zemlju podrijetla odnosno ukoliko stranac ne pristaje na dobrovoljni povratak stranca se udaljava sukladno odredbama Zakona o strancima.

Članak 76. propisuje da će Ministarstvo tražitelju azila i strancu pod supsidijarnom zaštitom izdati iskaznicu, a azilantu na njegov zahtjev osobnu iskaznicu i putnu ispravu. Sukladno odredbama Zakona o strancima istima se može izdati putni list.

Članak 77. propisuje mogućnost Ministarstva da zadrži putnu ili drugu identifikacijsku ispravu tražitelja azila ako to zahtijevaju razlozi zaštite nacionalne sigurnosti ili pravnog poretka, do okončanja postupka, te obvezu da se u slučaju zadržavanja isprava izda potvrda.

Članak 78. propisuje da iskaznica tražitelja azila služi kao dozvola boravka u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka. Izdaje se i članovima obitelji tražitelja azila koji su zajedno s njim došli u Republiku Hrvatsku.

Članak 79. propisuje da se osobna iskaznica za azilanta izdaje na rok od 5 godina.

Članak 80. propisuje uvjete za izdavanje putne isprave za azilanta.

Članak 81. propisuje da se iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje na rok od godinu

dana te se može produžavati.

Članak 82. propisuje da se iskaznica tražitelja azila, osobna iskaznica i putna isprava azilanta, te iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom odnosno putni list moraju vratiti Ministarstvu po okončanju postupka azila, odnosno prestankom ili poništenjem statusa odnosno zaštite.

Članak 83. propisuje da će se strancima koji u velikom broju dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, ako ih zemlja njihovog podrijetla nije u mogućnosti zaštititi, odobriti privremena zaštita. Odluku o potrebi pružanja zaštite i prestanku, donosi Vlada RH. Odluka sadržava određeno skupina ljudi na koje će se zaštita odnositi, datum od kojeg će se primjenjivati i kolikom broju osoba će zaštita biti pružena. Također propisuje da će prilikom donošenja Odluke Vlada uzeti u obzir gospodarske i druge mogućnosti RH, razloge nacionalne sigurnosti i javnog reda te relevantne informacije UNHCR-a i drugih organizacija o stanju u zemlji podrijetla.

Članak 84. propisuje da Ministarstvo odobrava privremenu zaštitu na vrijeme od jedne godine uz mogućnost produžetka do maksimalno tri godine.

Članak 85. propisuje razloge za uskraćivanje privremene zaštite. Privremena zaštita neće se odobriti ukoliko osoba ne ispunjava uvjete za privremenu zaštitu, ako postoje razlozi za isključenje, ima status azilanta, supsidijarnu zaštitu ili status priznat po odredbama zakona o strancima te ukoliko uživa zaštitu, ima državljanstvo ili regulirani boravak u trećoj državi. Članak također propisuje i mogućnost podnošenja žalbe ukoliko se osobi uskrati privremena zaštita te rok u kojem je Povjerenstvo dužno donijeti odluku temeljem te žalbe.

Članak 86. propisuje razloge za prestanak privremene zaštite. Razlozi se odnose na protek vremena na koje je zaštita odobrena i Odluku Vlade o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite.

Članak 87. propisuje da će se strancima pod privremenom zaštitom omogućiti dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla te će ih se informirati o sigurnosnom stanju u toj zemlji.

Članak 88. propisuje suradnju Ministarstva, tijekom uspostave i trajanja privremene zaštite te povratka osoba kojima je prestala zaštita, s drugim državnim tijelima, UNHCR-om i ostalim organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

Članak 89. propisuje prava koja ima stranac kojem je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj (boravak, osnovna sredstva za život i smještaj, zdravstvena zaštita, osnovno i srednje školovanje, pravna pomoć, rad, spajanje obitelji, sloboda vjeroispovijesti). Članak propisuje da se na strance pod privremenom zaštitom na odgovarajući način primjenjuju obveze tražitelja azila propisane u članku 37. Zakona.

Članak 90. propisuje da stranci pod privremenom zaštitom ostvaruju pravo na rad sukladno odredbama zakona koji uređuju zapošljavanje stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 91. propisuje da zdravstvena zaštita stranaca pod privremenom zaštitom uključuje hitnu pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti, a za ranjive skupine i drugu neophodnu pomoć.

Članak 92. propisuje da stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na osnovno i srednje školovanje, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Članak 93. propisuje tko podnosi zahtjev za spajanje obitelji stranca pod privremenom zaštitom te uzimanje u obzir interese članova obitelji prilikom spajanja članova obitelji pod privremenom zaštitom u različitim državama. Nadalje propisuje obvezu Ministarstva da propiše obrazac dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu. Članu obitelji koji se spaja odobrava se privremena zaštita.

Članak 94. propisuje da se strancima kojima je odobrena privremena zaštita osigurava odgovarajući smještaj, ukoliko im smještaj nije osiguran na drugi način odnosno ne posjeduju dostatna sredstva. Smještaj će se osigurati i onom strancu kojem je prestala privremena zaštita ali ga se iz ozbiljnih zdravstvenih razloga ne može vratiti u zemlju podrijetla.

Članak 95. propisuje da se strancu pod privremenom zaštitom izdaje iskaznica na rok od godinu dana te se može produžavati.

Članak 96. propisuje da će Ministarstvo obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom o njegovim pravima i obvezama koje proizlaze iz njegovog statusa.

Članak 97. propisuje da stranac koji tijekom trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za azil, ne može koristiti prava tražitelja azila za vrijeme trajanja privremene zaštite. Razmatranje zahtjeva za azil Ministarstvo može okončati i po isteku privremene zaštite.

Članak 98. propisuje zbirke podataka koje je dužno voditi Ministarstvo unutarnjih poslova temeljem ovog Zakona. Propisuje da se osobni podaci sadržani u navedenim zbirkama prikupljaju, pohranjuju i obrađuju sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Članak 99. propisuje da će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona, Vlada Republike Hrvatske imenovati predsjednika i članove Povjerenstva. Vlada će objaviti javni poziv iz članka 15. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Također, propisuje da će Vlada RH u roku od osam mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona donijeti listu sigurnih trećih zemalja i listu sigurnih zemalja podrijetla.

Članak 100. propisuje koje podzakonske propise donosi ministar unutarnjih poslova temeljem odredaba ovoga Zakona.

Članak 101. propisuje ovlast ministra nadležnog za unutarnje poslove da, na prijedlog ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi, donese podzakonski propis o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 102. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi da donese podzakonski propis o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 103. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove zdravstva da donese podzakonski propis o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 104. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove obrazovanja da uz suglasnost ministra nadležnog za unutarnje poslove, donese program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture, kao i način njegova provođenja za tražitelje azila i azilante. Na taj način omogućava se brža i potpunija integracija navedenih kategorija stranaca u društvo.

Članak 105. propisuje rok od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona za donošenje propisa iz članka 100. - 103. ovoga Zakona te rok od 120 dana za donošenje propisa iz članka 104. ovoga Zakona.

Članak 106. predstavlja novinu u Zakonu o azilu, a radi se o kazenoj odredbi u kojoj je dana osnova za izricanje novčane kazne u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna ili zaštitne mjere protjerivanja u prekršajnom postupku, ukoliko se utvrdi da je tražitelj azila počinio jedan od slijedećih prekršaja: učestalo krši odredbe Kućnog reda Prihvatilišta, Ministarstvu u propisanom roku ne javi promjenu adrese, ne pridržava se uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja, odnosno napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka. Za sve navedene prekršaje tražitelju azila se može samostalno ili uz novčanu kaznu izreći zaštitna mjera protjerivanja, time da se ona izvršava po okončanju postupka azila.

Članak 107. propisuje da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.), te da će se svi postupci započeti po odredbama starog Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) i dovršiti po odredbama toga Zakona. Propisi donijeti na temelju Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona.

Članak 108. propisuje datum stupanja na snagu Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA DONOŠENJE ZAKONA

U 2006. godini u Financijskom planu MUP-a pomoći Europske unije, u okviru projekta K553081 Cards 2004.-Reforma azila iznose 5.446.667 kn za intelektualne i osobne usluge, a koja sredstva su namijenjena normalnom funkcioniranju tijela ustrojenih za provedbu postojećeg Zakona o azilu (NN 103/03). U 2007. godini pomoći Europske unije za isti projekt iznose 6.808.000 kn od čega je 5.920.000 kn namijenjeno intelektualnim i osobnim uslugama tj. twining uslugama, te 888.000 kn za komunikacijsku i uredsku opremu. Obveza koja proizlazi iz novog Zakona je priključenje Republike Hrvatske EURODAC sustavu, odnosno sustavu elektronskog uzimanja i razmjene otisaka papilarnih linija tražitelja azila između država članica. Iz sredstava za projekt K553081 Cards 2004. – Reforma azila II u 2007. godini će se 200.000 eura utrošiti na EURODAC sustav (software) dijelom s intelektualnih usluga, a dijelom u okviru komunikacijske i uredske opreme, dok će se ostatak sredstava utrošiti na konzultantske usluge stranih savjetnika.

Nadalje, Zakon uvodi novu vrstu zaštite, tzv. supsidijarnu zaštitu, stoga će biti potrebno osigurati sredstva za realizaciju prava stranaca koji ostvare tu zaštitu, kao i realizaciju prava tražitelja azila i azilanata koja su u novom Zakonu proširena. Tu se posebno misli na pravo na besplatnu pravnu pomoć, školovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, izradu iskaznica i sl., što povećava troškove u okviru ostalih rashoda i izdataka.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi također je kao do sada predvidjelo sredstva za zdravstvenu i socijalnu zaštitu tražitelja azila i socijalnu zaštitu azilanata iz redovite djelatnosti. Ministarstvo unutarnjih poslova predvidjelo je sredstva za zdravstvenu zaštitu azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u 2007. godini u okviru vlastite redovite djelatnosti. Zbog uvođenja nove vrste zaštite očekuje se veći broj tražitelja azila, te su se troškovi planirali za najmanje 200 tražitelja azila godišnje te za najmanje deset osoba sa priznatim statusom, bilo azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa predvidjelo je sredstva za realizaciju prava na školovanje tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i učenje hrvatskog jezika, također u okviru redovite djelatnosti tijekom 2007. godine. Navedeno Ministarstvo donijet će program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante.

Novi Zakon predviđa stalnog zaposlenika (predsjednika) u Povjerenstvu za azil te obvezu saslušanja tražitelja azila na drugom stupnju u Zakonom predviđenim slučajevima. Troškove plaće predsjednika Povjerenstva i naknada za rad članova Povjerenstva osigurava Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske iz sredstava predviđenih za redovite djelatnosti.

Stoga, u odnosu na 2006. godinu, za provođenje novog Zakona o azilu, za 2007. godinu, u proračunu Ministarstva unutarnjih poslova ukupno je predviđeno 12. 000.000,00 kuna, kako bi se navedeni Zakon mogao nesmetano provoditi.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDVIĐAJU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA, TE OBJAŠNJENJE RAZLOGA IZ KOJIH POJEDINE PRIMJEDBE NISU USVOJENE

Osnovna primjedba na Prijedlog zakona, koju su istakli gotovo svi saborski odbori i klubovi (Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Klub SDP-a), nevladine organizacije (Hrvatski pravni centar, Centar za mirovne studije) te pravni stručnjaci, odnosi se na nadležnost Upravnog suda u rješavanju tužbi u predmetima zahtjeva za azil te s tim u svezi ukidanje žalbenog tijela u postupcima azila, odnosno ukidanje Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata.

Odredbom članka 12. stavka 2. Prijedloga Zakona o azilu izričito je isključeno pravo na žalbu protiv rješenja Ministarstva unutarnjih poslova RH donesenog u prvostupanjskom postupku povodom podnesenog zahtjeva za azil te se kao pravna zaštita propisuje podnošenje tužbe Upravnom sudu.

Predloženo rješenje pravne zaštite (upravni spor) nije u skladu s Ustavom i zakonima, budući da tražiteljima azila nije omogućeno podnošenje žalbe protiv prvostupanjske odluke. Naime, Ustav Republike Hrvatske u članku 18. propisuje da protiv prvostupanjske odluke stranka ima pravo žalbe koja se samo iznimno može isključiti.

Naime, Upravni sud Republike Hrvatske pri odlučivanju ne utvrđuje činjenice, odnosno ne izvodi i ne ocjenjuje dokaze te ne održava rasprave. Upravni sud, sukladno odredbi članka 39. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima, rješava spor na podlozi činjenica utvrđenih u upravnom postupku, što odgovara temeljnoj karakteristici upravnog spora kao spora o zakonitosti upravnog akta. Što se tiče održavanje usmene i kontradiktorne rasprave u postupku odlučivanja, odnosno sukladno odredbi članka 34. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima, Upravni sud u upravnim sporovima rješava u nejavnoj sjednici. Istina, Upravni sud može odlučiti, sam ili na prijedlog stranke da održi usmenu raspravu, no ključno je da nije dužan udovoljiti prijedlogu stranke za održavanjem usmene rasprave.

Nadalje, Direktiva Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, propisuje u članku 39. da je strankama u postupcima azila potrebno osigurati „*pravo na efikasni pravni lijek pred sudom ili tribunalom*“, što podrazumijeva donošenje odluke u razumnom roku od strane neovisnog tijela. Ono što su stručnjaci Europske komisije tijekom screening postupka posebno naglasili je da drugostupanjsko tijelo, bilo sud ili komisija, mora biti neovisno u radu, mora moći dodijeliti azil i voditi rasprave te da pravni lijek koji se podnosi tom tijelu mora imati suspenzivan učinak.

Slijedom navedenoga, Konačnim prijedlogom Zakona propisana je nadležnost Povjerenstva za azil kao drugostupanjskog žalbenog tijela.

S tim u svezi, u Konačnom prijedlogu Zakona propisane su i odredbe koje jamče potpunu stručnost i neovisnost rada Povjerenstva, posebno uzimajući u obzir izbor i imenovanje članova, način financiranja i razrješenje članova (članak 12. – 19. Konačnog prijedloga Zakona).

Kako bi imenovanje članova Povjerenstva bilo neovisno, predloženo je da postupak izbora kandidata odnosno imenovanje predsjednika i članova Povjerenstva obavlja Vlada Republike Hrvatske. Predsjednik i članovi Povjerenstva imenuju se na vrijeme od pet godina. Predsjednik Povjerenstva posao u Povjerenstvu obavlja profesionalno, a članovi honorarno uz svoj redovni posao. Dva člana Povjerenstva mogu biti birani iz bilo kojeg tijela državne uprave, jedan se bira iz reda sveučilišnih nastavnika pravnih predmeta, a jedan iz nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava izbjeglica. Troškovi plaće predsjednika i naknada članova

Povjerenstva isplaćuju se iz Državnog proračuna, s pozicije Ureda za ljudska prava Vlade RH, u kojem će biti i sjedište rada Povjerenstva.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora predložio je nomotehnički doraditi tekst Konačnog prijedloga Zakona.

Prijedlog je prihvaćen.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora predložio je da se u definiciji pojma „azil“ naznači da je hrvatska istoznačnica „utočište“.

Prijedlog nije prihvaćen. Riječ azil već je uvriježena u hrvatskom pravnom sustavu. Zakon o azilu („Narodne novine“, broj: 103/03) primjenjuje se od 01. 07. 2004. godine te je javnost o istom upoznata. Mijenjanje naziva azil, povlači za sobom i izmjene naziva „tražitelj azila i azilant“, što bi nepotrebno izazvalo potrebu ponovnog upoznavanja javnosti s osnovnim terminima u azilnom pravu.

Nadalje, predloženo je da pojam „izbjeglica“ uključuje sve osobe iz članka 4. Prijedloga Zakona. Definicija „izbjeglice“ sadržajno odgovara članku 4. Konačnog prijedloga Zakona.

Odbor je predložio da se odredba članka 22. Prijedloga Zakona, koja se odnosi na „prikupljanje osobnih podataka“, pojasni uz eventualnu upućujuću odredbu na ovlasti iz Zakona o policiji.

Prijedlog nije prihvaćen. Radi pravilnog rješenja stvari, tijela koja odlučuju o zahtjevu za azil moraju imati mogućnost provjere podataka o tražitelju azila i kod drugih tijela, što propisuje navedeni članak.

Odbor je predložio da se besplatna pravna pomoć omogući tražiteljima azila i u prvom stupnju te da se za isto predvide sredstva u državnom proračunu.

Prijedlog nije prihvaćen. Odredba o besplatnoj pravnoj pomoći usklađena je s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama. Navedeni članak između ostalog propisuje da države članice mogu odrediti u svom nacionalnom zakonodavstvu da se besplatna pravna pomoć ili zastupanje dodijele samo za postupke pred sudom ili tribunalom, samo onima koji nemaju dostatna sredstva, samo ukoliko žalba ili revizija ima šanse za uspjeh. Znači, besplatna pravna pomoć u prvom stupnju nije obavezna. Ministarstvo unutarnjih poslova je u proračunu za 2007. godinu predvidjelo sredstva za besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i azilanta u drugom stupnju. U roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo je dužno upoznati tražitelja azila s njegovim pravima i obvezama u postupku te mu predložiti razloge iz kojih se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita. Uputa se daje u pismenoj formi, a ako je tražitelj azila nepismen onda mu se prevodi uz nazočnost prevoditelja. Također, postoje letci s osnovnim informacijama o azilu u Republici Hrvatskoj, koji su na različitim jezicima dostupni tražiteljima azila, ne samo u Prihvatilištu već u svim Policijskim upravama/postajama i Deportacijskom centru za strance, a gdje se može izraziti namjera za podnošenje zahtjeva za azil. Stoga, pomoć nevladinih udruga u prvom stupnju nije neophodna. No, ukoliko bude zainteresiranih pravnu pomoć mogu pružati o svom trošku. Slovenija se također, u zadnjim izmjenama svoga Zakona o azilu, odlučila za besplatnu pravnu pomoć samo u postupku pred Upravnim sudom.

Nadalje, predloženo je umjesto izraza „ubrzani postupak“ koristiti izraz „skraćeni postupak“.

Prijedlog nije prihvaćen. Skraćeni postupak predviđen je Zakonom o općem upravnom postupku odnosno uvjeti pod kojima dolazi do primjene skraćenog postupka. Uvjeti za

provođenje ubrzanog postupka su potpuno drugačiji. Stoga, upravo radi razlikovanja ova dva postupka koriste se različiti nazivi.

Odbor je predložio preispitivanje odredbe članka 33. Prijedloga Zakona koji propisuje da Hrvatski Caritas može u prihvatilištu voditi odgojne, obrazovne i slične programe. Ako se to omogućuje jednoj organizaciji temeljenoj na vjerskim uvjerenjima trebalo bi isto omogućiti i drugim organizacijama temeljenim na drugim vjerskim uvjerenjima.

Prijedlog je prihvaćen. U odredbi članka 33. Konačnog prijedloga Zakona brisan je Hrvatski Caritas.

Nadalje, Odbor je primijetio da je rok od godine dana u kojem Vlada Republike Hrvatske treba donijeti listu sigurnih zemalja podrijetla i listu sigurnih trećih zemalja predug te da isto može utjecati na provedbu Zakona.

Prijedlog je prihvaćen. U Konačnom prijedlogu Zakona navedeni rok je skraćen na osam mjeseci.

Također, izneseno je mišljenje da je kazna predložena odredbom članka 99. Prijedloga Zakona za učestalo kršenje kućnog reda Prihvatilišta previsoka te da se kazna predviđena za slučaj napuštanja Republike Hrvatske neće moći izvršiti.

Primjedba je djelomično prihvaćena. Odredbom članka 106. Konačnog prijedloga Zakona propisano je da se kažnjava pokušaj napuštanja Republike Hrvatske kao i onaj stranac koji napusti Republiku Hrvatsku pa bude ponovo vraćen.

Članovi Odbora za useljeništvo izrazili su bojazan da bi se stupanjem na snagu ovog Zakona mogao znatno povećati broj useljenika. Smatraju da su predloženim Zakonom prihvaćeni veći zahtjevi od standarda koje su u svoje zakone ugradile članice EU. Mišljenja su da su europski zakoni daleko restriktivniji pa npr. ne odobravaju azil osobama koje pripadaju određenim društvenim skupinama koje se temelje na zajedničkim karakteristikama spolne orijentacije.

Primjedba nije prihvaćena. Dosadašnje brojke tražitelja azila pokazuju da Hrvatska nije zemlja u koju stranci ciljano dolaze. U skorjoj budućnosti, može se očekivati veći broj stranaca, kako legalnih tako i ilegalnih migranata, prvenstveno kao izvjesna članica EU, a ne zbog standarda i instituta predviđenih Zakonom o azilu. U svezi usklađivanja zakonodavstva sa EU *acquis-em* na području azila prihvaćeni su „minimalni standardi“ odnosno samo ono što je striktno obvezno. Društvenim skupinama koje se temelje na zajedničkim karakteristikama spolne orijentacije, azil priznaju i ostale europske države kao i SAD.

Nadalje, Odbor je iznio primjedbe na definicije u članku 2. Prijedloga Zakona, smatrajući da su neprecizne te da će otežati ako ne i onemogućiti provođenje Zakona, npr. definicija člana obitelji, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini.

Primjedba nije prihvaćena. Definicije navedene u Prijedlogu Zakona usklađene su s Direktivom Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita i o sadržaju dodijeljene zaštite. Pored toga, nejasno je iz kojeg bi razloga navedene definicije otežale ili onemogućile provođenje Zakona.

Odbor je iznio mišljenje da se ne treba držati Direktiva ako bi to značilo donošenje Zakona koji bi bio neprovediv. Bilo bi neodgovorno donijeti Zakon koji bi omogućio odobravanje supsidijarne zaštite, a ljude Hrvatska ne bi mogla odgovarajuće zbrinuti. Također, izneseno je mišljenje da se besplatna pravna pomoć ne može pružati tražiteljima azila dok to zakonski neće

biti omogućeno svima kojima je opravdano potrebna. Stoga, predlažu određivanje jasnih kriterija za tražitelje azila i kvote za strance pod supsidijarnom zaštitom.

Prijedlog nije prihvaćen. Na području primjene azilnog zakonodavstva niti jedna europska država nema uvedene kvote. Prava tražitelja azila u manjoj su mjeri novim Zakonom proširena, u odnosu na važeći Zakon o azilu (primjerice pravo na srednjoškolsko obrazovanje umjesto samo osnovnoškolskog, pravo na rad, ali tek nakon godine dana boravka u Hrvatskoj, ukoliko zahtjev za azil do tada ne bude riješen, pravo na besplatnu pravnu pomoć samo u postupku pred Upravnim sudom i pomoć pri sastavljanju tužbe). U primjeni važećeg Zakona nije bilo većih poteškoća u praksi, novi Zakon je doradeniji, onemogućuje određene zlouporabe postupka. Uvođenje supsidijarnog oblika zaštite ne znači zaštitu u slučaju masovnog dolaska stranaca u Hrvatsku, u tom slučaju Vlada donosi odluku kolikom broju stranaca Hrvatska može pružiti privremenu zaštitu. Supsidijarna zaštita odobrava se nakon individualnog razmatranja zahtjeva u slučaju kad strancu u zemlji podrijetla prijeti smrtna kazna, smaknuće nečovječno postupanje odnosno slični oblici prijetnji životu.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ukazao je na potrebu provjere usklađenosti pojedinih termina s relevantnom terminologijom u međunarodnim dokumentima, posebno termini u članku 6. Prijedloga Zakona „razlozi za isključenje“, članku 11. „davatelji zaštite u zemlji podrijetla“ i članku 57. „prestanak azila“.

Prijedlog je djelomično prihvaćen. Odredbe članka 6. i 11. sadržajno i terminološki odgovaraju relevantnim međunarodnim dokumentima, te su usklađene s Konvencijom iz 1951. i Direktivom Vijeća 2004/83/EC. U članku 63. Konačnog prijedloga Zakona kod prestanka azila, razlozi za prestanak kada osoba iseli iz RH, ili se odrekne statusa azilanta su brisani te je time članak usklađen sa spomenutom Direktivom i Konvencijom.

Navedeni Odbor istakao je važnost osiguranja besplatne pravne pomoći i u prvostupanjskom postupku jer bi se na taj način osiguralo jamstvo za pravičnost, efikasnost i kvalitetu donošenja rješenja kao i smanjila vjerojatnost pokretanja upravnog spora i troškovi vezani uz taj postupak.

Prijedlog nije prihvaćen. Dosadašnja iskustva s pružanjem pravne pomoći u prvom stupnju pokazuju upravo suprotne učinke. Naime, u 2006. godini podneseno je ukupno 88 zahtjeva za azil. Od ukupno 71 negativno riješenih predmeta, podneseno je 63 žalbi putem pružatelja pravne pomoći, znači gotovo u svim slučajevima. Stoga, nije nužno da bi se pružanjem pravne pomoći u prvom stupnju smanjila vjerojatnost ulaganja žalbi odnosno pokretanja upravnog spora i s tim u vezi nastali troškovi. Besplatna pravna pomoć može se ograničiti samo na drugi stupanj sukladno Direktivi Vijeća 2005/85/EC. Nadalje, u prvostupanjskom postupku tražitelju azila se prilikom podnošenja zahtjeva za azil daje “Uputa za ispunjavanje zahtjeva za azil i osnovne informacije za tražitelje azila o pravima i obvezama u postupku”. Navedene informacije između ostalog sadrže iz kojih se razloga može dobiti azil odnosno supsidijarna zaštita.

Mišljenje je navedenog Odbora da bi trebalo razmotriti da li je predloženo rješenje pravne zaštite (upravni spor) u skladu s Ustavom i zakonima, s obzirom da tražiteljima azila nije omogućeno podnošenje žalbe protiv prvostupanjske odluke te da Ustav Republike Hrvatske u članku 18. propisuje da protiv prvostupanjske odluke stranka ima pravo žalbe koja se samo iznimno može isključiti.

Prijedlog je prihvaćen. U Konačnom prijedlogu Zakona propisano je da se žalba podnosi Povjerenstvu za azil.

Također, Odbor je ukazao na problem isključenja saslušanja tražitelja azila u ubrzanom postupku, što je predviđeno člancima 47. i 50. Prijedloga Zakona. Navedeno je protivno načelu

saslušanja stranke iz Zakona o općem upravnom postupku te onemogućuje utvrđivanje pravog stanja stvari.

Primjedba nije prihvaćena. Postupak azila je specifičan postupak, stoga je Europska unija donijela Direktivu 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koja propisuje slučajeve (članak 12. i 23. Direktive) kada se osobni intervju tražitelja azila može izostaviti. Članci 53. i 56. predloženog Zakona u potpunosti su usklađeni s navedenom Direktivom. Radi se o slučajevima kada je iz zahtjeva za azil vidljivo da stranka ne daje nikakve elemente vezane uz azil ili supsidijarnu zaštitu. Tijekom podnošenja zahtjeva za azil stranka također ima mogućnost iznijeti sve činjenice i okolnosti napuštanja zemlje podrijetla.

Odbor je predložio preispitivanje odredbe članka 19. stavka 2. Prijedloga Zakona kojom je predviđeno da se maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku ili ima dijete, neće imenovati skrbnik, budući je dvojbena usklađenost te odredbe s Direktivom Vijeća 2005/85/EC, Konvencijom o pravima djeteta i odredbama Obiteljskog zakona.

Prijedlog je djelomično prihvaćen. U odredbi članka 26. Konačnog prijedloga izostavljen je dio teksta koji govori da se neće imenovati skrbnik maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godine koji ima dijete. Na taj način, odredba je usklađena s člankom 17. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Odbor je predložio razmatranje odredbe članka 61. Prijedloga Zakona „postupak na granici ili u tranzitnom prostoru“, budući nije u potpunosti razrađena procedura niti je jasno tko na granici odlučuje o tome da li je zahtjev za azil očito neutemeljen ili se može riješiti u ubrzanom postupku te raspolaže li se kapacitetima za primjenu odredbi toga članka.

Prijedlog nije prihvaćen. Ukoliko, u konkretnom slučaju, neće biti ispunjeni svi uvjeti za primjenu navedene odredbe, tražitelj azila će se uputiti u redovnu proceduru. O tim uvjetima odlučuju službenici za azil kojima su poslovi saslušanja tražitelja azila, donošenje odluka i drugi poslovi vezani uz zahtjev za azil, u opisu radnog mjesta. Smisao postupka u tranzitnom prostoru je da se, po okončanju postupka, stranca može vratiti u zemlju iz koje je došao na trošak prijevoznika koji ga je dovezao.

Odbor je, nadalje, predložio precizirati pravo na zdravstvenu zaštitu tražitelja azila, što znači „prijeko potrebno liječenje bolesti“ (članak 23. i 25. Prijedloga Zakona). Također, tko donosi odgojne i obrazovne programe iz članka 33. Prijedloga Zakona.

Primjedba nije prihvaćena. Pravo na zdravstvenu zaštitu tražitelja azila usklađeno je s člankom 15. Direktive Vijeća 2003/9/ EZ (čl.15.„Države članice će osigurati da tražitelji azila dobiju neophodnu zdravstvenu njegu koja će uključivati barem hitnu pomoć i prijeko potrebno liječenje“; „Države članice će pružiti neophodnu medicinsku ili neku drugu pomoć tražiteljima azila koji imaju specifične potrebe.“). Na pojam „prijeko potrebno liječenje bolesti“ Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nije imalo primjedbi.

Saborski zastupnik Nikola Vuljanić – Klub zastupnika HNS-a predložio je naziv Zakona izmijeniti u „Zakon o utočištu“ te istakao kako u protivnom Hrvatska narodna stranka neće glasovati za Zakon u drugom čitanju.

Prijedlog nije prihvaćen. Termini „azil“, „tražitelj azila“, „azilant“ su međunarodno poznati termini i uvriježeni su u hrvatskom pravnom sustavu te bi takova promjena mogla dovesti do zabune.

Nadalje, predložio je besplatnu pravnu pomoć tražiteljima azila, iz članka 28. Prijedloga Zakona proširiti i na prvostupanjski postupak.

Prijedlog nije prihvaćen. Odredba Prijedloga Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći usklađena je s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama. Navedeni članak između ostalog propisuje da države članice mogu odrediti u svom nacionalnom zakonodavstvu da se besplatna pravna pomoć ili zastupanje dodijele samo za postupke pred sudom ili tribunalom, samo onima koji nemaju dostatna sredstva, samo ukoliko žalba ili revizija ima izgleda za uspjeh. Znači, besplatna pravna pomoć u prvom stupnju nije obavezna. Ministarstvo unutarnjih poslova je u proračunu za 2007. godinu predvidjelo sredstva za besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i azilanata u drugom stupnju. U roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo je dužno upoznati tražitelja azila s njegovim pravima i obvezama u postupku te mu predočiti razloge iz kojih se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita. Uputa se daje u pismenoj formi, a ako je tražitelj azila nepismen onda mu se prevodi uz nazočnost prevoditelja. Također, postoje letci s osnovnim informacija o azilu u Republici Hrvatskoj, koji su na različitim jezicima dostupni tražiteljima azila, ne samo u Prihvatilištu već u svim Policijskim upravama/postajama i Deportacijskom centru za strance, a gdje se može izraziti namjera za podnošenje zahtjeva za azil. Stoga, pomoć nevladinih udruga u prvom stupnju nije neophodna. No, ukoliko bude zainteresiranih pravnu pomoć mogu pružati o svom trošku. Slovenija se također, u zadnjim izmjenama svoga Zakona o azilu, odlučila za besplatnu pravnu pomoć samo u postupku pred Upravnim sudom.

Zastupnik Vuljanić predložio je pojasniti odredbu članka 8. predloženog Zakona „razlozi za isključenje supsidijarne zaštite“ posebice slučaj kada stranac predstavlja opasnost za društvo ili sigurnost države. Naime, kako će službenik za azil procijeniti kada netko predstavlja opasnost za sigurnost države.

Prijedlog nije prihvaćen. Odredba članka 8. predloženog Zakona usklađena je s člankom 17. Direktive Vijeća 2004/83/EC. Mišljenje da li netko predstavlja opasnost za sigurnost države daje Sigurnosno-obavještajna agencija.

Zastupnik, nadalje, smatra da u članku 17. nije potrebno propisivati da će se tražitelju azila, ako to bude moguće osigurati prevoditelj istog spola, jer su se tražitelji azila dužni prilagoditi našim civilizacijskim tokovima koji ne poznaju diskriminaciju po spolu.

Prijedlog nije prihvaćen. Osiguranje prevoditelja istog spola može se osigurati tražiteljima azila, što ne znači da se mora. Kod saslušanja traumatiziranih tražitelja azila, žrtava silovanja, mučenja ili drugih oblika zlostavljanja često tražiteljice azila ne žele dati svoj iskaz ukoliko voditelj postupka i prevoditelj nisu ženskog spola. Navedeno je također i praksa u ostalim europskim državama.

Zastupnik smatra da u članku 18. i 19. Prijedloga Zakona ne bi trebalo predviđati izuzetke od postavljanja skrbnika osobama koje nisu navršile 18 godina života, jer je takva odredba suprotna drugim propisima.

Primjedba nije prihvaćena. Odredbe članka 25. i 26. Konačnog prijedloga Zakona usklađene su s člankom 17. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Zastupnik smatra nepotrebnim članak 21. Prijedloga Zakona kojim se propisuje „ograničenje političkog djelovanja“. Radi se o ograničenju koje vrijedi za sve građane Republike Hrvatske te je besmisleno posebno propisivati za strance, stoga predlaže brisanje članka.

Prijedlog je prihvaćen. Članak je brisan.

Nadalje, zastupnik je iznio primjedbu na članak 47. Prijedloga Zakona koja se odnosi na „ubrzan postupak“ gdje nema saslušanja stranke. Zastupnik je mišljenja da je i u tom postupku nužna nazočnost stranke.

Primjedba nije prihvaćena. Postupak azila je specifičan postupak, stoga je Europska unija donijela Direktivu 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koja propisuje slučajeve (članak 12. i 23.) kada se osobni intervju tražitelja azila može izostaviti. Članci 53. i 56. Konačnog prijedloga Zakona u potpunosti su usklađeni s navedenom Direktivom.

Također, zastupnik je izrazio zabrinutost što je u postupku azila javnost isključena odredbom članka 66. Prijedloga Zakona kojom je propisano „sudjelovanje drugih osoba u postupku azila“.

Primjedba nije prihvaćena. U interesu je same stranke da javnost bude isključena iz postupka, a navedeno je i praksa u drugim državama Načelom povjerljivosti obvezana su sva tijela koja provode postupke azila u odnosu na informacije iznesene u tom postupku, sukladno članku 41. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Zastupnik Mato Arlović - Klub zastupnika SDP-a iznio je mišljenje prema kojem predloženo rješenje o uređivanju pravne zaštite protiv prvostupanjskog rješenja protiv kojeg se ulaže tužba Upravnom sudu, nije usklađeno s Ustavom Republike Hrvatske. Uvode se drukčiji rokovi, sudac pojedinac, Sud rješava po diskrecijskoj ocjeni u meritumu stvari, što je sve u suprotnosti s postojećim Zakonom o upravnim sporovima. S obzirom da protiv odluke Upravnog suda nema pravnog lijeka, suci će doći u poziciju da kreiraju hrvatsku politiku azila.

Primjedba je prihvaćena. Konačnim prijedlogom Zakona propisano je da se žalba podnosi Povjerenstvu za azil.

Nadalje, zastupnik je naveo primjedbu koja se odnosi na članak 50. Prijedloga Zakona kojom se propisuje „ubrzan postupak“, čime se remeti temeljno načelo saslušanja stranke. Neprovođenje saslušanja protivno je Zakonu o općem upravnom postupku te općenito Prijedlog Zakona nije u dovoljnoj mjeri usklađen s pravnim sustavom Republike Hrvatske.

Primjedba nije prihvaćena. Postupak azila je specifičan postupak, stoga je Europska unija donijela Direktivu 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koja propisuje slučajeve (članak 12. i 23.) kada se osobni intervju tražitelja azila može izostaviti. Članci 53. i 56. Konačnog prijedloga Zakona u potpunosti su usklađeni s navedenom Direktivom.

Isti je zastupnik naveo da u svezi besplatne pravne pomoći tražiteljima azila, azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom, iznosi generalnu primjedbu da se pravna pomoć mora osigurati i u prvostupanjskom postupku, u svim fazama postupka, a ne samo pred Upravnim sudom.

Primjedba nije prihvaćena. Odredbe predloženog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći usklađene su s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama. Navedeni članak između ostalog propisuje da države članice mogu odrediti u svom nacionalnom zakonodavstvu da se besplatna pravna pomoć ili zastupanje dodijele samo za postupke pred sudom ili tribunalom, samo onima koji nemaju dostatna sredstva, samo ukoliko žalba ili revizija ima šanse za uspjeh. Znači, besplatna pravna pomoć u prvom stupnju nije obavezna. Ministarstvo unutarnjih poslova je u proračunu za 2007. godinu predvidjelo sredstva za besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i azilantata u drugom stupnju. U roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo je dužno upoznati tražitelja azila s njegovim pravima i obvezama u postupku te mu predočiti razloge iz kojih se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita. Uputa se daje u pismenoj formi, a ako je tražitelj azila nepismen onda mu se prevodi uz nazočnost prevoditelja. Također, postoje letci o osnovnim informacija o azilu u Republici Hrvatskoj, koji su na različitim jezicima dostupni tražiteljima azila, ne samo u Prihvatilištu već u svim Policijskim upravama/postajama i

Deportacijskom centru za strance, a gdje se može izraziti namjera za podnošenje zahtjeva za azil. Stoga, pomoć nevladinih udruga u prvom stupnju nije neophodna. No, ukoliko bude zainteresiranih pravnu pomoć mogu pružiti o svom trošku. Slovenija se također, u zadnjim izmjenama svoga Zakona o azilu, odlučila za besplatnu pravnu pomoć samo u postupku pred Upravnim sudom.

Primjedba koja se odnosi na članak 33. Prijedloga Zakona kojom je propisano tko u Prihvatilištu može provoditi odgojne, obrazovne i slične programe. Ukoliko se navedena mogućnost Zakonom da Caritasu, onda se mora omogućiti i ostalim vjerskim zajednicama.

Primjedba je prihvaćena.

Nadalje, zastupnik je iznio primjedbu na članak 15. Prijedloga Zakona kojim je propisano da će se tražitelju azila pružiti informacije o postupku na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije, istaknuto je da to mora biti jezik koji tražitelj stvarno razumije, a ne pretpostavljeno.

Primjedba nije prihvaćena. Navedena odredba usklađena je s člankom 10. Direktive Vijeća 2005/85/EC (...“tražitelji azila moraju biti informirani na jeziku, za koji se razumno može pretpostaviti da oni razumiju“...) i člankom 13.b (...“osobni intervju se ne mora nužno odvijati na jeziku koji preferira tražitelj azila ukoliko postoji i neki drugi jezik za koji se može razumno pretpostaviti da ga razumije i na kojem je sposoban komunicirati“).

Istaknuta je, nadalje, primjedba na odredbu članka 22. Prijedloga Zakona koja se odnosi na prikupljanje osobnih podataka te je posebno istaknuto da nije primjereno da Upravni sud prikuplja dokaze i podatke.

Primjedba nije prihvaćena, međutim, Konačnim prijedlogom Zakona, umjesto Upravnog suda u drugom stupnju propisana je nadležnost Povjerenstva za azil.

Uz odredbu članka 29. Prijedloga Zakona kojom se regulira humanitarna pomoć, zastupnik je predložio da se precizira da tražitelj azila može primati humanitarnu pomoć iz zemlje i inozemstva te da se na tu pomoć ne plaća porez na dodanu vrijednost ili druge dadžbine.

Prijedlog nije prihvaćen.

Primjedbe zastupnika koje se odnose na odredbe Prijedloga Zakona kojima se propisuje postupak pred Upravnim sudom (primjerice na rokove za podnošenje tužbe) nije potrebno razmatrati budući je Konačnim prijedlogom Zakona propisana nadležnost Povjerenstva za azil kao drugostupanskog tijela.

Nadalje, zastupnik je predložio da se, u članku 66. Prijedloga Zakona kojim se uređuje sudjelovanje drugih osoba u postupku azila propiše da postupku može nazočiti i Pučki pravobranitelj, Uskok, Državni odvjetnik i tijela koja se bave ljudskim pravima i slobodama.

Prijedlog nije prihvaćen. Sukladno odredbama Direktive Vijeća 2005/85/EC, osobni intervju tražitelja azila mora se održati pod okolnostima koje osiguravaju odgovarajuću povjerljivost podataka. Države članice mogu odrediti pravila koja se tiču prisustvovanja treće stranke na osobnom saslušanju. Predlagatelj Zakona ne vidi svrhu zbog koje bi gore navedena tijela trebala sudjelovati na saslušanju tražitelja azila.

Primjedba zastupnika, koja se odnosi na odredbu članka 99. Prijedloga Zakona kojom je propisana novčana kazna za tražitelja azila koji napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku tijekom postupka je prihvaćena te je navedena odredba izmijenjena kao što je već navedeno.

Hrvatski pravni centar (HPC) iznio je primjedbe na odredbe Prijedloga Zakona kojima se uređuje postupak povodom žalbe pred Upravnim sudom,

Primjedbe su prihvaćene. Konačnim prijedlogom Zakona propisana je nadležnost Povjerenstva za azil za rješavanje po žalbama.

Nadalje HPC je iznio primjedbe koje se odnose na članak 50. Prijedloga Zakona o ubrzanom postupku i članak 55. kojim se propisuje očito neutemeljen zahtjev, a navedenim odredbama propisuju se slučajevi rješavanja bez saslušanja, čime se remeti temeljno načelo saslušanja stranke. Mišljenje je HPC-a da je nužno tražiteljima azila omogućiti individualno utvrđivanje izbjegličkog statusa, što uključuje i provođenje saslušanja na jeziku koji razumiju. Iznimke koje su predviđene ne obuhvaćaju sve ranjive skupine. Neprovođenje saslušanja protivno je Zakonu o općem upravnom postupku, načelu saslušanja stranke, utvrđivanja materijalne istine i pomoći neukoj stranci.

Primjedbe nisu prihvaćene. Postupak azila je specifičan postupak, stoga je Europska unija donijela Direktivu 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koja propisuje slučajeve (članak 12. i 23.) kada se osobni intervju tražitelja azila može izostaviti. Članci 53. i 56. Konačnog prijedloga Zakona u potpunosti su usklađeni s navedenom Direktivom.

Nadalje, HPC iznio je primjedbu na odredbe Prijedloga Zakona kojima se regulira besplatna pravna pomoć tražiteljima azila, azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom, odnosno predlaže da se pravna pomoć osigura i u prvostupanjskom postupku, u svim fazama postupka, a ne samo pred Upravnim sudom. Time će se osigurati donošenje bolje prvostupanjske odluke i umanjiti opterećenje žalbene instance.

Prijedlog nije prihvaćen. Odredbe predloženog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći usklađene su s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama. Navedeni članak između ostalog propisuje da države članice mogu odrediti u svom nacionalnom zakonodavstvu da se besplatna pravna pomoć ili zastupanje dodijele samo za postupke pred sudom ili tribunalom, samo onima koji nemaju dostatna sredstva, samo ukoliko žalba ili revizija ima šanse za uspjeh. Dosadašnja iskustva s pružanjem pravne pomoći u prvom stupnju pokazuju upravo suprotne učinke. Naime, u 2006. godini podneseno je ukupno 88 zahtjeva za azil. Od ukupno 71 negativno riješenih predmeta, podneseno je 63 žalbi putem pružatelja pravne pomoći, znači gotovo u svim slučajevima. Stoga se ne može govoriti o tome da se pružanjem pravne pomoći u prvom stupnju smanjuje vjerojatnost ulaganja žalbi odnosno pokretanja upravnog spora i s tim u vezi nastali troškovi. Nadalje, u prvostupanjskom postupku tražitelju azila se prilikom podnošenja zahtjeva za azil daje "Uputa za ispunjavanje zahtjeva za azil i osnovne informacije za tražitelje azila o pravima i obvezama u postupku". Navedene informacije između ostalog sadrže iz kojih se razloga može dobiti azil odnosno supsidijarna zaštita. Slovenija također besplatnu pravnu pomoć pruža samo u postupku pred Upravnim sudom.

Centar za mirovne studije predložio je da se u definiciju „člana obitelji“ uvrsti i istospolni partner/ica ukoliko se radi o osobi koja živi u istospolnoj zajednici ta da se u definiciju „određena društvena skupina“ eksplicitno navedu i transrodne osobe.

Prijedlog nije prihvaćen. Definicije su usklađene s Direktivom Vijeća 2004/83/EC.

Nadalje, Centar je mišljenja da je potrebno predefinirati pojam „sigurna treća zemlja“ u smislu da se boravak u trećoj zemlji smatra legalnim i da nije došlo do prekida boravka na osnovi odluke vlasti prije dolaska u Republiku Hrvatsku. Mogućnost „dobivanja azila“ treba preformulirati u „postojanje efikasne procedure za dobivanje azila“. Potrebno je postaviti kriterije temeljem kojih se neka zemlja smatra sigurnom time da je presumpcija „sigurna zemlja“ oboriva.

Također u članku 54. Prijedloga Zakona treba omogućiti obaranje presumpcije da je neka zemlja „sigurna“.

Prijedlog nije prihvaćen. Institut sigurne treće zemlje propisan Konačnim prijedlogom Zakona usklađen je s odredbama Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Centar za mirovne studije iznio je primjedbu i na odredbu članka 6. Prijedloga Zakona „razlozi za isključenje“ te smatraju nejasnim po kojim će se kriterijima ocijeniti koji su razlozi „ozbiljni“ te u dijelu gdje se govori o počinjenju „teškog nepolitičkog kaznenog djela izvan RH“ nije jasno po čijem će se zakonodavstvu kvalificirati koje je djelo „teško“.

Primjedba nije prihvaćena. Navedena odredba predloženog Zakona usklađena je s člankom 12. Direktive Vijeća 2004/83/EC, kao i s člankom 1F Konvencije o statusu izbjeglica.

Primjedba na odredbu članka 8. Prijedloga Zakona kojom su propisani razlozi za isključenje supsidijarne zaštite, da se smatra neprihvatljivim da se supsidijarna zaštita neće odobriti strancu ukoliko je počinio kazneno djelo za koje je u RH predviđena kazna zatvora nije prihvaćena.

Objasnilo: Navedena odredba predloženog Zakona usklađena je s člankom 17. Direktive Vijeća 2004/83/EC.

Nadalje prijedlog Centra za mirovne studije da se u članku 10. Prijedloga Zakona izraz „nedržavno tijelo“ redefinira u „nedržavne pravne i fizičke osobe ili nedržavne organizirane grupe“, kako ne bi bilo dvojbi ukoliko progon dolazi od strane npr. organizacija organiziranog kriminala, nasilničkih grupa ili pojedinaca, nije prihvaćen.

Objasnilo: Izraz „nedržavno tijelo“ obuhvaća i navedene grupacije.

Primjedba, da je Prijedlogom Zakona ukinuto Povjerenstvo za azil odnosno ukinuta žalbena instanca te prijedlog da se ponovno uvede povjerenstvo u kojem bi radili nezavisni pravnici, predstavnici nevladinog sektora i drugi stručnjaci, je prihvaćena.

Prijedlog CMS-a da se u članku 13. Prijedloga Zakona izrijekom propiše da se namjera za podnošenje zahtjeva za azil može izraziti bilo kojem djelatniku MUP-a na javnom prostoru, odnosno bilo kojem policajcu koji je na dužnosti, nije prihvaćen.

Objasnilo: Formulacija iz Prijedloga Zakona je konciznija i jasnija stoga je nije potrebno mijenjati. Zahtjev za azil podnosi se nadležnom tijelu, a ne službeniku.

Prijedlog CMS-a da se članak 14. Prijedloga Zakona „nezakoniti ulazak u Republiku Hrvatsku“ proširi na način da se za nezakoniti ulazak ne kažnjavaju samo stranci „koji izravno dolaze“ u Republiku Hrvatsku već se niti ostali ne bi smjeli kažnjavati, jer npr. kako će netko iz afričke zemlje izravno doći u RH, nije prihvaćen.

Objasnilo: Navedena odredba predloženog Zakona je u potpunosti usklađena s člankom 31. Konvencije o statusu izbjeglica.

Prijedlog CMS-a da se članak 15. Prijedloga Zakona „pomoć podnositelju zahtjeva“ proširi na način da se propiše obveza potpisivanja obrasca o zaprimanju informacija te da se propiše da tražitelj azila mora dobiti informacije na svom jeziku, a ne na jeziku za koji se opravdano smatra da ga razumije, nije prihvaćen.

Objasnilo: Navedena odredba je usklađena s člankom 5. Direktive Vijeća 2003/9/EC o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila i s člankom 10.a) Direktive Vijeća 2005/85/EC. Prilikom davanja podataka odnosno popunjavanja zahtjeva za azil, te prilikom saslušanja, tražitelj azila se obvezno informira na jeziku kojeg razumije, da je dužan u postupku davati istinite i potpune odgovore te ga se upozna s posljedicama davanja lažnog iskaza

odnosno davanja neistinitih podataka. U slučaju kada tražitelj azila sam popunjava zahtjev za azil, isti ga popunjava na obrascu koji je preveden na odgovarajući jezik, a tom mu se prilikom daje i "Uputa za ispunjavanje zahtjeva za azil i osnovne informacije za tražitelje azila" u kojoj su objašnjena osnovna prava i dužnosti tražitelja azila i koju stranka potpisuje. Ukoliko za određeni jezik ne postoji obrazac na odgovarajućem jeziku ili se radi o osobi koja nije u mogućnosti sama popuniti zahtjev (primjerice nepismene osobe), zahtjev se uzima na zapisnik uz prisustvo prevoditelja, te se navedena Uputa čita i objašnjava na odgovarajućem jeziku.

U članku 17. Prijedloga Zakona, Centar za mirovne studije predložio je izričaj: „jezik za koji se opravdano pretpostavlja“ zamijeniti izričajem: „materinji jezik ili drugi jezik na kojem tražitelj može u potpunosti sudjelovati u postupku i shvatiti značenje svih radnji u postupku“.

Prijedlog nije prihvaćen. Navedeni članak je usklađen s člankom 10. Direktive Vijeća 2005/85/EC koja koristi formulaciju „jezik za koji se razumno može pretpostaviti da ga tražitelj azila razumije“. Direktive koriste navedenu formulaciju iz razloga čestih zloupotreba tražitelja azila, koji često „ne žele znati“ jezik kojim se govori na području iz kojeg dolaze.

Prijedlog Centra da se u članku 19. Prijedloga Zakona „maloljetnici bez pratnje“ briše izuzetak od postavljanja skrbnika maloljetniku starijem od 16 godina, koji je u braku ili ima dijete, djelomično je prihvaćen. U navedenoj odredbi brisan je dio teksta koji se odnosi na ne postavljanje skrbnika maloljetniku bez pratnje koji ima dijete. Maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku ne mora se imenovati skrbnik, sukladno članku 17. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Nadalje, Centar je predložio da se u članku 22. Prijedloga Zakona „prikupljanje osobnih podataka“ briše dio koji se odnosi na davanje podataka o članovima obitelji i zadnjoj adresi stanovanja, zemlji podrijetla. Navedenim se može dovesti u opasnost sigurnost obitelji u zemlji podrijetla.

Prijedlog nije prihvaćen. U postupku udaljenja stranca potrebno je zemlji podrijetla dostaviti određene podatke o strancu, kako bi se za istog pribavila putna isprava i organizirao prihvrat osobe. Jasno da se zemlji podrijetla ne dostavlja podatak da se radi o „odbijenom tražitelju azila“.

Prijedlog Centra za mirovne studije da se u članku 25. Prijedloga Zakona „zdravstvena zaštita“ za žrtve mučenja, silovanja ili tražiteljima azila sa specifičnim potrebama, umjesto „najnužnijeg tretmana“ pruži sav potreban medicinski i psihološki tretman kako bi se otklonile posljedice navedenih radnji i pružila psihološka pomoć, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Navedena odredba je usklađena s člankom 15. i 20. Direktive Vijeća 2003/9/EC.

Isto tako, prijedlog da se u odredbi članka 26. Prijedloga Zakona „školovanje maloljetnog tražitelja azila“ propiše obveza da se maloljetnog tražitelja azila odmah uključi u obrazovni sustav, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Navedena odredba je usklađena s člankom 10. Direktive Vijeća 2003/9/EC.

Prijedlog da se u članku 27. Prijedloga Zakona kojim se regulira novčana pomoć propiše visina iznosa na temelju kojeg tražitelj azila gubi pravo na novčanu pomoć, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Kriteriji za utvrđivanje prava na novčanu pomoć detaljnije će biti razrađeni u podzakonskom aktu.

Primjedba na odredbe članka 28. i 41. Prijedloga Zakona kojima se propisuje pravo na besplatnu pravnu pomoć odnosno prijedlog da se proširi pravo na besplatnu pravnu pomoć i u prvom stupnju te izražena sumnja da Ministarstvo unutarnjih poslova procjenjuje kome će biti dodijeljena besplatna pravna pomoć, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Odredbe predloženog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći usklađene su s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama. Navedeni članak između ostalog propisuje da države članice mogu odrediti u svom nacionalnom zakonodavstvu da se besplatna pravna pomoć ili zastupanje dodijele samo za postupke pred sudom ili tribunalom, samo onima koji nemaju dostatna sredstva, samo ukoliko žalba ili revizija ima šanse za uspjeh. Znači, besplatna pravna pomoć u prvom stupnju nije obavezna. Ministarstvo unutarnjih poslova je u proračunu za 2007. godinu predvidjelo sredstva za besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i azilanata u drugom stupnju. U roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo je dužno upoznati tražitelja azila s njegovim pravima i obvezama u postupku te mu predočiti razloge iz kojih se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita. Uputa se daje u pismenoj formi, a ako je tražitelj azila nepismen onda mu se prevodi uz nazočnost prevoditelja. Također, postoje letci o osnovnim informacija o azilu u Republici Hrvatskoj, koji su na različitim jezicima dostupni tražiteljima azila, ne samo u Prihvatilištu već u svim Policijskim upravama/postajama i Deportacijskom centru za strance, a gdje se može izraziti namjera za podnošenje zahtjeva za azil. Stoga, pomoć nevladinih udruga u prvom stupnju nije neophodna. No, ukoliko bude zainteresiranih pravnu pomoć mogu pružati o svom trošku. Slovenija se također, u zadnjim izmjenama Zakona o azilu, odlučila za besplatnu pravnu pomoć samo u postupku pred Upravnim sudom.

Primjedba Centra na članak 30. Prijedloga Zakona te prijedlog da se tražitelju azila omogući pravo na rad po proteku tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za azil, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Navedena odredba usklađena je s člankom 11. Direktive Vijeća 2003/9/EC.

Prijedlog Centra da tužba protiv rješenja Ministarstva kojim se tražitelju azila oduzima pravo na smještaj u Prihvatilištu, a koja je propisana člankom 32. Prijedloga Zakona, ima odgađajuće djelovanje, prihvaćen je budući žalba ima odgađajuće djelovanje.

Prijedlog da se u članku 37. Prijedloga Zakona pravo na rad azilanta proširi na način da se propiše da azilanti imaju pristup tržištu rada pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Navedenom odredbom naglašeno je da upravo pravo na rad azilanti ostvaruju pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani. Za zaposlenje im ne treba radna dozvola.

Prijedlog da se zdravstvena zaštita stranaca pod supsidijarnom zaštitom, propisana člankom 38. Prijedloga Zakona, financira s pozicije Ministarstva zdravstva, nije prihvaćen, budući s istim nije suglasno Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Prijedlog da se u članku 42. Prijedloga Zakona, kojim je utvrđeno pravo na spajanje obitelji, propiše da svi članovi obitelji, a ne samo djeca, slijede pravni položaj azilanta te da pravo na spajanje obitelji treba omogućiti i istospolnim zajednicama, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Navedena odredba je usklađena s člankom 23. i 24. Direktive Vijeća 2004/83/EC.

Prijedlog da se u članku 43. Prijedloga Zakona koji regulira pravo na socijalnu skrb odredi visina primanja azilanta na osnovu kojih gubi pravo na novčanu potporu, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Način utvrđivanja prava i kriteriji za dodjelu novčane pomoći detaljnije će biti razrađeno podzakonskim aktom.

Prijedlog da se u članku 50. Prijedloga Zakona kojim je propisan ubrzani postupak brišu odredbe stavka 1. točke 2. i 3. te prijedlog da se rok za tužbu produži na 15 dana, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Navedena odredba usklađena je s odredbama članka 12., 23. i 25. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Prijedlog da se u članku 52. Prijedloga Zakona koji propisuje razloge za odbijanje zahtjeva za azil i u članku 58. kojim su propisani razlozi za poništenje statusa azilanta teško kazneno djelo promijeni u osobito teško kazneno djelo prema zakonima RH. Također da se težina kaznenog djela procjenjuje prema našem zakonodavstvu, a ne zakonodavstvu zemlje podrijetla, djelomično je prihvaćen.

U članku 8. Konačnog prijedloga Zakona kojim su propisani razlozi za isključenje supsidijarne zaštite, u odredbi stavka 1. točke 2. dodane su riječi: "prema kaznenom zakonodavstvu Republike Hrvatske".

Primjedba da bi prilikom procjene očito neutemeljenog zahtjeva iz članka 55. Prijedloga Zakona, zbog toga što je tražitelj iznio nedosljedne, kontradiktorne, nemoguće ili nedostatne predodžbe koje čine zahtjev jasno neuvjerljiv u odnosu na to da je bio proganjan, treba ograničiti mogućnošću da se tražitelj nalazi u stanju šoka te nije u mogućnosti dosljedno i jasno iskazivati, nije prihvaćena.

Obrazloženje: Navedena odredba je usklađena s člankom 23. Direktive Vijeća 2005/85/EC.

Prijedlog da u odredbi članka 57. Prijedloga Zakona, kojom se propisuje prestanak azila, i u članku 59. kojim se propisuje prestanak supsidijarne zaštite treba propisati pravni lijek protiv odluke Ministarstva unutarnjih poslova, prihvaćen je.

Prijedlog da se odredba članka 61. Prijedloga Zakona kojom se regulira postupak na granici izbaciti iz Prijedloga Zakona jer trenutno nisu ispunjeni svi uvjeti za primjenu iste, kao i primjedba da je iz navedene odredbe nejasno tko na granici ili tranzitnom prostoru odlučuje da li je zahtjev za azil „očito neutemeljen ili se može riješiti u ubrzanom postupku“, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Postupak na granici propisan je sukladno Direktivi Vijeća 2005/85/EC, a ukoliko neće biti ispunjeni svi uvjeti za primjenu, jasno da se neće primjenjivati. Tko će razmatrati o zahtjevima za azil na granici, ne treba posebno propisivati jer se radi o službenicima za azil kojima je u opisu radnog mjesta primarno saslušanje tražitelja azila i donošenje odluka.

Pravobraniteljice za djecu iznijela je prijedlog da se u tekstu Zakona, a s obzirom na definiciju iz članka 2. Prijedloga Zakona umjesto formulacije „maloljetnik bez pratnje“ koristi izričaj „dijete bez pratnje“, umjesto „maloljetnog tražitelja azila“ „dijete tražitelja azila“, te umjesto „maloljetnici“ „djeca“. Pravobraniteljica se pritom poziva na Konvenciju o pravima djeteta koja dijete definira kao svaku osobu mlađu od 18 godina, te na članak 140. Ustava kojim je propisano da zakoni u Republici Hrvatskoj moraju biti usklađeni s međunarodnim ugovorima.

Prijedlog nije prihvaćen. Termin maloljetni tražitelj azila odnosno maloljetnik bez pratnje terminologija je koja je propisana relevantnim EU *acquis-om* primjerice Direktivom Vijeća 1003/9/EZ od 23. siječnja 2003. o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila, zatim Direktivom Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao

osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita i o sadržaju međunarodne zaštite, kao i drugim relevantnim direktivama. S obzirom na navedeno ovi su se termini uvriježili tijekom primjene važećeg Zakona o azilu. Također navodimo i činjenicu da se termin maloljetnik koristi u drugim zakonima kao primjerice u Obiteljskom zakonu, Kaznenom zakonu, te Zakonu o obveznim odnosima.

Prijedlog Pravobraniteljice da se u članku 19. Prijedloga Zakona briše stavak 2. te da stavci 3. i 4. postanu stavci 2. i 3. je djelomično prihvaćen.

Obrazloženje: U Konačnom prijedlogu Zakona odredbe koje se odnose na maloljetnike izmijenjene su odnosno brisane su riječi „ili ima dijete“ te odredba članka 26. stavka 2. Konačnog prijedloga glasi: „Iznimno od stavka 1. ovog članka, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku neće se imenovati skrbnik.“. Navedeni prijedlog time je s jedne strane u skladu s propisima Republike Hrvatske s obzirom da se temeljem Obiteljskog zakona poslovna sposobnost stječe punoljetnošću odnosno sklapanjem braka prije punoljetnosti, a s druge strane s člankom 17. stavkom 2. točkom c. Direktive Vijeća 2005/85/EZ o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koji predviđa da se države članice mogu suzdržati od imenovanja zastupnika, time da ovaj pojam obuhvaća i pojam skrbnika, ukoliko se maloljetnik bez pratnje oženi ili je već oženjen.

Prijedlog da se u članku 25. Prijedloga Zakona doda stavak 4. koji glasi „Djeca tražitelji azila ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u istom opsegu kao i osiguranik obveznog zdravstvenog osiguranja.“, nije prihvaćen.

Obrazloženje: navedeni članak Zakona usklađen je s člankom 15. Direktive Vijeća 2003/9/EZ o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila.

Prijedlog da se u članku 50. Prijedloga Zakona koji se odnosi na donošenje odluke u ubrzanom postupku iza točke 4. doda točka 5. koja glasi “je tražitelj azila dijete“, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Ukoliko se maloljetni tražitelj azila u Republici Hrvatskoj nalazi u pratnji roditelja ili drugog zakonskog zastupnika, tada se njegov zahtjev smatra obuhvaćenim zahtjevom zakonskog zastupnika odnosno maloljetnik ne podnosi samostalno zahtjev za azil. S druge strane, ukoliko se radi o maloljetniku bez pratnje napominjemo da je člankom 19. stavkom 4. Prijedloga Zakona propisano da se njegov zahtjev rješava u najkraćem mogućem roku. S obzirom da se radi o maloljetniku koji sam uz prisutnost skrbnika podnosi zahtjev, potrebno je provesti saslušanje kako bi se što potpunije utvrdile činjenice na kojima maloljetnik bez pratnje temelji svoj zahtjev.

Prijedlog da se u članku 84. Prijedloga Zakona doda stavak 2. koji glasi „Djeca stranci pod privremenom zaštitom ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u istom opsegu kao i osiguranik obveznog zdravstvenog osiguranja“, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Članak 91. predloženog Zakona propisuje da zdravstvena zaštita za strance pod privremenom zaštitom obuhvaća hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti, a za ranjive skupine, u koje spadaju i maloljetnici, i drugu neophodnu pomoć. Time je ova odredba usklađena s člankom 13. Direktive Vijeća 2001/55/EZ od 20. lipnja 2001. o minimalnim standardima za davanje privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih osoba i mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica u prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba.

Prijedlog da se u članku 91. Prijedloga Zakona proširi popis podataka o kojima se vodi zbirka na način da se prikupljaju i zasebno obrađuju podaci o djeci (tražiteljima azila, azilantima i djeci pod privremenom zaštitom), te svim relevantnim okolnostima za njihov status u Republici Hrvatskoj, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Zbirke koje su propisane navedenom odredbom predloženog Zakona sadržavat će i sve potrebne podatke o djeci.

Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) istakao je primjedbu na odredbu članka 47. Prijedloga Zakona kojom se isključuje saslušanje tražitelja azila, te je naglašeno da je, ukoliko se izostavi saslušanje, potrebno kao minimalno jamstvo utvrditi da je zahtjev ocijenjen kao neutemeljen.

Prijedlog nije prihvaćen. Za slučajeve kod kojih je već iz zahtjeva vidljivo da ne postoji proganjanje, već se radi primjerice o ekonomskom migrantu, ovakva odredba omogućava što brže rješavanje zahtjeva, te smanjuje mogućnost zlorabe azilnog postupka. Jamstvo koje UNHCR navodi odnosi se na članak 28. stavak 2. Direktive Vijeća 2005/85/EZ o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, koji navodi da u slučaju kada se tražitelj jasno ne kvalificira kao izbjeglica odnosno u slučajevima neutemeljenih zahtjeva za azil u kojima se primjenjuju bilo koje od okolnosti navedenih u članku 23. stavak 4. točka a., odnosno točke c. do o. navedene Direktive, države članice smatraju zahtjev očito neutemeljenim ukoliko je tako definirano nacionalnim zakonodavstvom. Smatramo da takvo dosljedno prenošenje odredbe u nacionalno zakonodavstvo nema svrhe niti utemeljenja u pravnoj praksi s obzirom na činjenicu da bi bilo kakvo ukazivanje na postojanje temelja za razmatranje nekog oblika zaštite isključivalo primjenu ovoga članka i sukladno tome rješavanje zahtjeva kao očito neutemeljenog.

Nadalje, UNHCR ocjenjujući besplatnu pravnu pomoć kao bitno proceduralno jamstvo, iznio je mišljenje da besplatna pravna pomoć treba biti osigurana i tijekom prvostupanjskog postupka.

Prijedlog nije prihvaćen. Odredbe predloženog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći usklađene su s člankom 15. Direktive Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama.

UNHCR je iznio primjedbu na članak 19. Prijedloga Zakona koji propisuju izuzetke od imenovanja skrbnika za maloljetnika bez pratnje, odnosno da sukladno Direktivi Vijeća 2005/85/EZ o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama, države članice mogu uskratiti imenovanje zakonskog zastupnika maloljetniku bez pratnje između 16 i 18 godina samo sukladno zakonima i propisima koji su bili na snazi na dan 1. prosinca 2005. godine te da takva odredba u Republici Hrvatskoj nije bila na snazi tog datuma, pa stoga nije moguća iznimka od imenovanja skrbnika.

Primjedba nije prihvaćena. Navedena iznimka od imenovanja skrbnika propisana je člankom 26. stavkom 2. Konačnog prijedloga Zakona te glasi: „Iznimno od stavka 1. ovog članka, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku neće se imenovati skrbnik.“. Navedena iznimka predviđena je člankom 17. stavkom 2. točkom c. gore spomenute Direktive, te se za taj slučaj ne traži garancija na koju se poziva UNHCR. Navedena garancija navodi se u istom članku, ali u stavku 3. te je predviđena za drugačiju situaciju. S druge strane, čak i da se navedena garancija traži za ovaj slučaj, predložena odredba je u skladu s Obiteljskim zakonom (“Narodne novine”, broj: 116/03., 17/04. i 136/04.) kojim je propisano da se poslovna sposobnost stječe punoljetnošću odnosno sklapanjem braka prije punoljetnosti, pa stoga, maloljetniku koji je sklopio brak i time stekao poslovnu sposobnost nije potrebno imenovati skrbnika.

UNHCR je iznio mišljenje da u tekstu Prijedloga Zakona odredbe članka 6. (Razlozi za isključenje), članka 11. (Davatelji zaštite u zemlji podrijetla), te članka 57. (Prestanak azila) nisu u potpunosti usuglašene s odredbama Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951., kao niti s odredbama relevantnih direktiva Europske unije, te je u tom smislu potrebno uskladiti definicije.

Prijedlog je prihvaćen. Članak 6. Prijedloga Zakona usklađen je s člankom 12. Direktive Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. godine o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita i o sadržaju dodijeljene zaštite. Nadalje članak 11. Prijedloga Zakona usklađen je s člankom 7. navedene Direktive. Iz odredba članka 63. predloženog Zakona brisani su razlozi za prestanak azila kada osoba iseli iz RH, ili se odrekne statusa azilanta te je time članak usklađen sa spomenutom Direktivom i Konvencijom.

Ostale odredbe Konačnog prijedloga Zakona nisu u bitnome izmijenjene u odnosu na Prijedlog Zakona.